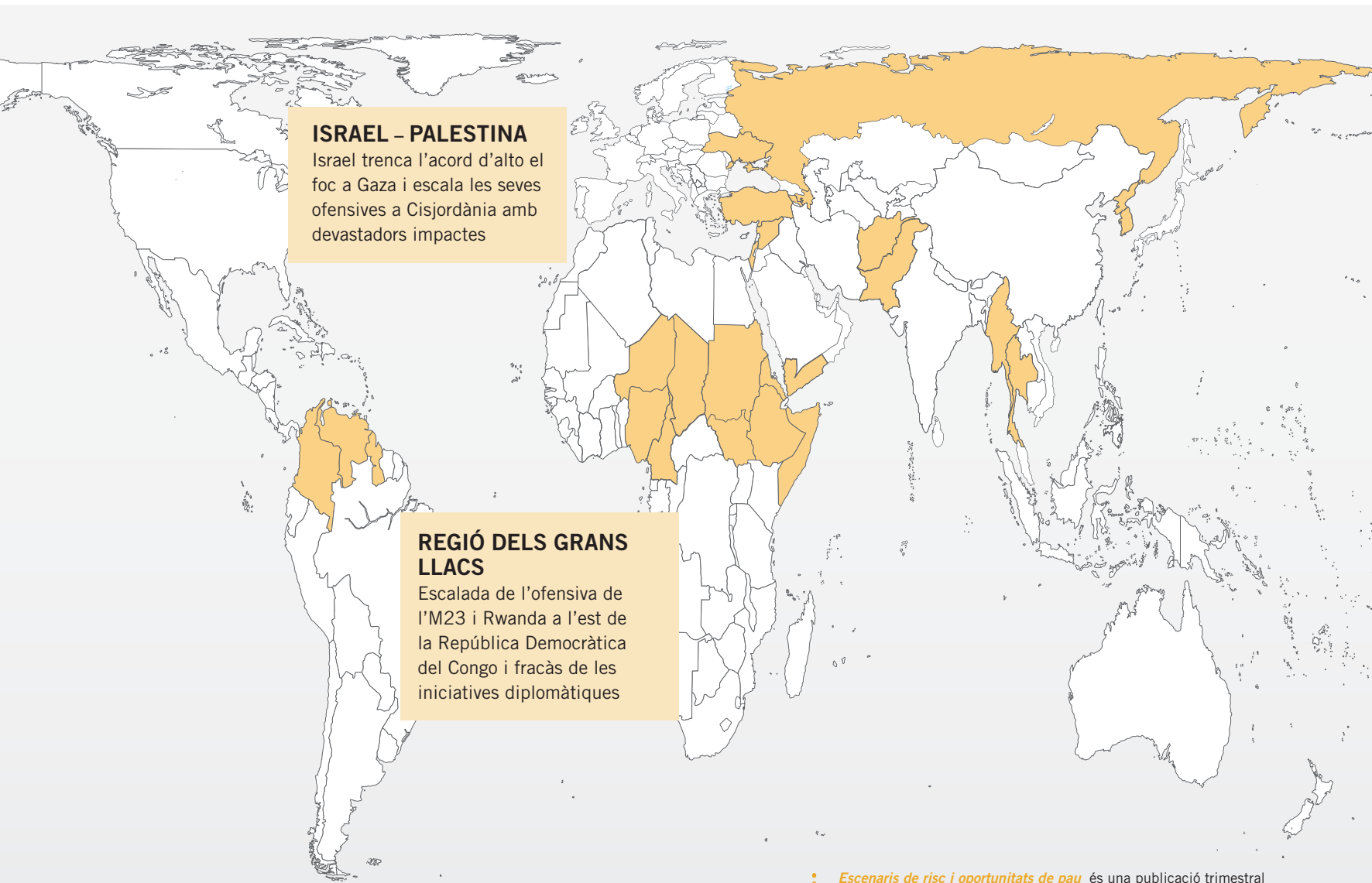

Escenaris de risc i oportunitats de pau

Abril de 2025

êc̃p escola de
cultura de pau

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Altres casos analitzats en aquesta edició:

ÀFRICA

Eritrea – Etiòpia
Etiòpia – Somàlia
Somàlia (Puntlandia)
Sudan
Sudan del Sud

AMÈRICA

Colòmbia
Veneçuela – Guyana

ASIA I EL PACÍFIC

Afganistan – Pakistan
Corea del Nord – Corea del Sud
Myanmar
Tailàndia (Sud)

EUROPA

Armènia – Azerbaidjan
Rússia – Ucraïna
Türkiye

ORIENT MITJÀ

Iemen
Israel-Síria

Amb el suport:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

- *Escenaris de risc i oportunitats de pau* és una publicació trimestral
- que analitza contextos de conflicte, processos de pau o qüestions
- de l'agenda internacional en què conflueixen dinàmiques de risc o
- d'oportunitat per a la construcció de pau. Aquest número abasta el
- període entre gener i 31 de març de 2025

Escenaris de risc i oportunitats de pau és una publicació trimestral que analitza contextos de conflicte, processos de pau o qüestions de l'agenda internacional en què conflueixen dinàmiques de risc o d'oportunitat per a la construcció de pau. És una eina analítica que integra la perspectiva de gènere interseccional i que pretén ser un recurs útil per a actors educatius i polítics i la ciutadania en el seu conjunt, contribuint a la comprensió d'aquests contextos i a l'acció primerenca. Aquest número abasta el període entre gener i 31 de març de 2025.

Casos destacats:

REGIÓ DELS GRANS LLACS: Escalada de l'ofensiva de l'M23 i Rwanda a l'est de la República Democràtica del Congo i fracàs de les iniciatives diplomàtiques

ISRAEL-PALESTINA: Israel trenca l'acord d'alto el foc a Gaza i escala les seves ofensives a Cisjordània amb devastadors impactes

Altres casos analitzats en aquesta edició:

ÀFRICA

ERITREA – ETIÒPIA: Greu deteriorament de les tenses relacions entre tots dos països

ETIÒPIA – SOMÀLIA: Es produeix una millora de la relació bilateral

SOMÀLIA (PUNTLÀNDIA): Ofensiva dels cossos de seguretat de Puntlàndia contra Estat Islàmic a Somàlia

SUDAN: L'Exèrcit reprèn el control de la capital setmanes després que les RSF declarassin l'establiment d'un govern paral·lel a l'oest del país

SUDAN DEL SUD: Augmenta el risc de reinici de la guerra civil després de múltiples enfrontaments armats i la detenció del vicepresident

AMÈRICA

COLÒMBIA: L'escalada de la violència al Catatumbo porta a la suspensió de les negociacions amb l'ELN

VENEÇUELA – GUYANA: S'incrementa la tensió entre tots dos països per la regió en disputa de l'Esequibo

ÀSIA

AFGANISTAN – PAKISTAN: Persisteix la tensió amb nous enfrontaments armats a la frontera

COREA DEL NORD – COREA DEL SUD: S'incrementa la tensió bilateral i entre Corea del Nord i els EUA

MYANMAR: Un terratrèmol de greu magnitud assola el país en un context d'escalada del conflicte armat

TAILÀNDIA (SUD): El Govern qüestiona que les negociacions de pau siguin la millor estratègia per posar fi al conflicte armat al sud del país

EUROPA

ARMÈNIA – AZERBAIDJAN: Erevan i Bakú pacten un acord de pau, pendent de signatura i en un context de desconfiança i tensió

RÚSSIA – UCRAÏNA: Acord d'alto el foc en el sector energètic i el Mar Negre, però persisteixen les hostilitats d'alta intensitat

TÜRKIYE: Continua entre obstacles la iniciativa de pau amb el PKK, però el context polític al país es deteriora

ORIENT MITJÀ

IEMEN: Atacs dels EUA causen desenes de morts i indiquen un canvi d'estratègia cap als al-houthistes i l'Iran

ISRAEL-SÍRIA: Israel intensifica les seves operacions militars i l'ocupació de territoris a Síria

Camp de persones desplaçades de Buhimba, Kivu Nord. Font: Josep Maria Royo

REGIÓ DELS GRANS LLACS

Escalada de l'ofensiva de l'M23 i Rwanda a l'est de la República Democràtica del Congo i fracàs de les iniciatives diplomàtiques

En les últimes setmanes l'ofensiva conjunta del grup armat M23 i de Rwanda a l'est de la República Democràtica del Congo (RDC) –iniciada a finals del 2021– ha desembocat en la presa de gran part de la província de Kivu Nord i la **caiguda de la seva capital, Goma**, el 27 de gener. La ciutat, de pràcticament 2 milions de persones, es va sumir en el caos amb bombardejos en zones densament poblades, execucions extrajudicials i la **fuga de centenars de persones preses de Musenze, la presó de Goma**, on més d'un centenar de dones preses van ser violades i cremades pels mateixos reclusos, segons l'ONU. En les setmanes següents l'ofensiva es va anar ampliant a part de la província de Kivu Sud i de la seva capital, Bukavu, que va ser ocupada el 15 de febrer, així com el seu aeroport, a Kavumu, estratègic per al desplegament de les tropes congoleeses i que estava protegit per les tropes burundeses que li donaven suport. L'Exèrcit congolès, al costat dels seus aliats –les Forces Armades burundeses, la coalició de milícies Wazalendo, els Voluntaris de Defensa de la Pàtria (VDP) i les Forces Democràtiques d'Alliberament de Rwanda (FDLR), a més de **mercenaris estrangers**– es van anar retirant davant l'avanç del M23 i de Rwanda, abandonant al seu pas gran quantitat de material militar que va caure en mans del grup armat.

greus vulneracions dels drets humans i una catàstrofe humanitària, i ha provocat el desplaçament forçat de centenars de milers de persones, superant els **7 milions** de persones desplaçades existents a finals del 2024. Totes les parts en conflicte han comès greus violacions dels drets humans i la violència sexual ha estat utilitzada com a arma de guerra. Després de la seva caiguda, a les dues capitals es va produir una persecució de totes les persones sospitoses de formar part dels cossos de seguretat, i es van multiplicar les execucions extrajudicials, els saquejos, la conscripció forçosa de menors per sumar-se a les files de l'M23, i abusos de tota mena contra la població civil en un clima de total impunitat. Pel moment els esforços regionals i internacionals per assolir una negociació política que posi fre a la violència han fracassat. Els actors armats, en especial l'M23 i Rwanda, han aprofitat per prendre el control de zones riques en recursos naturals per espoliar-los, així com del comerç a través del Llac Kivu.

Qui és l'M23 i quin paper juga Rwanda en aquest conflicte?

El grup armat M23 pren el seu nom de la data de la signatura d'un acord entre l'antic moviment politicomilitar CNDP i el Govern congolès el 23 de març de 2009, pel qual aquest grup es comprometia a desmobilitzar-se a condició

del reconeixement dels drets i la protecció de la minoria a la qual defensa i de la qual forma part, la comunitat tutsi banyamulenge de RDC, així com la desarticulació i repatriació –segons acords previs, incomplets– de les FDLR, part dels responsables de les quals van participar en el genocidi de Rwanda de 1994. Acusaven el Govern congolès i les Forces Armades congolese (FARDC) d'actuar en connivència amb aquest grup. El M23 ja va prendre el control de Goma el novembre del 2012 per pressionar RDC, i després d'una mediació d'Uganda, es va retirar de la ciutat, amb el compromís del Govern congolès de desmobilitzar les FDLR. El CNDP, al seu torn, va sorgir de les cendres del RCD-Goma, la insurgència tutsi *proxy* de Rwanda que durant la segona guerra de RDC (també coneguda com la guerra mundial d'Àfrica) va arribar a controlar un terç de RDC, i que s'havia integrat a les FARDC en els acords de 2002-2003 que van posar oficialment fi a la segona guerra del RDC. Les FDLR, tot i que no tenen la capacitat militar dels anys noranta, continuen presents a l'est de RDC i estan donant suport a les FARDC i el conjunt de milícies que formen part de la coalició Wazalendo i de VPS que han intentat, sense èxit, frenar els avenços militars de l'M23 i de Rwanda. Aquest suport militar de les FDLR ha servit per justificar aquesta ingerència de Rwanda en termes de seguretat nacional, ja que les FDLR plantegen la necessitat d'un canvi polític a Rwanda que aquest país no està disposat a acceptar. El Govern autoritari de Paul Kagame ha perseguit aquest grup i totes les veus crítiques amb la seva gestió al capdavant de l'Executiu rwandès. Rwanda ha negat sistemàticament estar donant suport a l'M23, tot i que des del 2021 l'ONU l'ha acusat de donar suport militarment al grup i en els últims mesos l'ONU i EUA van denunciar la participació directa de tropes rwandeses en territori congolès (entre 4.000 i 7.000 soldats).

Els esforços regionals i internacionals per assolir una negociació política que posi fre a la violència han fracassat fins al moment

Fracàs de les iniciatives diplomàtiques

Des de l'inici d'aquest capítol del conflicte a finals del 2021 –que té el seu origen en el genocidi de Rwanda del 1994 i en les posteriors guerres de finals dels anys noranta– Angola, designada per la Unió Africana (UA), ha estat liderant els esforços diplomàtics per assolir un acord entre RDC i Rwanda. Al desembre de 2024 Angola va intentar, sense èxit, realitzar la primera trobada directa en anys entre els líders de tots dos països, però l'exigència d'última hora que estigués present l'M23 en el diàleg va frustrar la reunió. El ministre d'Exteriors rwandès va assenyalar que la celebració d'un diàleg conjunt amb l'M23 havia estat a l'agenda des de l'inici del procés de Luanda, desmentint un canvi de postura de Rwanda. Des del març del 2024 s'havien celebrat set rondes ministerials a Luanda per trobar una solució a la crisi. Aquestes negociacions giraven entorn de la implementació d'un possible acord en el qual s'inclougués: 1) la neutralització de les FDLR; 2) un alto el foc entre RDC i l'M23; 3) les garanties de seguretat de Rwanda,

Bukavu, capital de Kivu Sud. Font: Josep Maria Royo

que inclogués la seva retirada de RDC, juntament amb la possibilitat d'involucrar Rwanda en una operació militar contra les FDLR, amb la supervisió d'Angola. Fins al moment ni la missió de l'ONU (MONUSCO) ni les FARDC han estat capaces (i en el segon cas tampoc ha existit voluntat política) de neutralitzar les FDLR. Per contra, l'objectiu ha estat instrumentalitzar-lo en benefici propi, armant-lo per utilitzar-lo contra Rwanda i l'M23. Altres reivindicacions de l'M23 entronquen amb demandes d'altres grups armats congolese, com són el retorn dels refugiats a Rwanda, els drets de ciutadania de la població tutsi banyamulenge, l'accés a la terra, el control dels recursos naturals i la manca d'autoritat governamental a l'est de RDC. Aquestes demandes van portar altres grups locals a unir-se a l'M23, passant a dir-se Aliança Riu Congo (AFL/M23, en francès) a finals de 2023. Cal destacar també la responsabilitat de la pròpia RDC en les greus vulneracions dels drets humans contra la població civil, inclosa la població tutsi congolese, la qual cosa dóna ales a les reivindicacions de Rwanda i de l'M23.

Després de l'última fase de l'ofensiva i la caiguda de Goma el 27 de gener, la comunitat internacional va condemnar els fets i va alertar de la gravetat de la situació i de la possibilitat que la conflagració adquirís dimensions regionals, a causa de la presència de tropes de Rwanda, de Burundi i de Sud-àfrica al país (en l'últim cas, en el marc de la missió SAMIDRC), tot i que les condemnes no van anar acompanyades de l'amenaça de sancions. L'EAC i la SADC van celebrar una cimera entre el 7 i el 8 de febrer a Tanzània en què van animar les parts a entaular un diàleg i es van comprometre a organitzar les mesures necessàries per establir un alto el foc. La iniciativa de la UA liderada pel president d'Angola, João Lourenço, va aconseguir finalment que el Govern congolès acceptés dur a terme un diàleg directe amb l'M23, reunió que s'havia de celebrar el 18 de març a Luanda. Des de l'inici d'aquesta ofensiva, el Govern congolès s'ha negat a reunir-se amb l'M23. El líder de l'M23, Bertrand Bisimwa, va anunciar que havien aconseguit forçar el president congolès a celebrar un diàleg directe, qualificant-lo com "l'única opció civilitzada per

resoldre l'actual crisi que ha durat dècades". Tot i això, l'M23 va anunciar un dia abans que ja **no participaria en les converses de pau**. El Govern congolès va afirmar que assistiria igualment a la reunió de Luanda, tot i el desaire de l'M23. La retirada de l'M23 de les converses es va produir després que la UE imposés sancions al seu líder i als comandants de l'Exèrcit rwandès. L'M23 va assenyalar que determinades institucions internacionals estaven treballant deliberadament per sabotejar els esforços de pau, comprometent el diàleg entre les parts. Després d'aquesta decisió, va entrar en escena l'emir de Qatar,

Qatar va aconseguir organitzar una reunió directa entre els presidents de RDC i Rwanda el 19 de març

Tamim bin Hamad Al Thani, que va aconseguir organitzar una reunió directa entre els presidents de **RDC i Rwanda a Doha** el 19 de març, reunió que va ser celebrada per la UA. En aquest sentit, l'EAC i la SADC es van reunir virtualment el 24 de març per acordar els **detalls d'un possible alto el foc**. No obstant, l'endemà, Corneille Nangaa, líder de l'Aliança Riu Congo (AFC), coalició armada que inclou l'M23, va assenyalar que continuarien els combats llevat que se celebrés un diàleg directe en el qual participés l'M23 i AFC, rebutjant al seu torn la reunió celebrada a Doha entre els presidents de RDC i Rwanda.

Habitants de Gaza es preparaven per celebrar el Ramadà enmig de la devastació abans de la ruptura de la treva per Israel. Font: [UNRWA Espanya](#).

ISRAEL – PALESTINA

Israel trenca l'acord d'alto el foc a Gaza i escala les seves ofensives a Cisjordània amb devastadors impactes

Les fràgils perspectives d'un alto el foc a Gaza s'han vist frustrades de manera radical després de la decisió d'Israel de reprendre la seva campanya militar a gran escala sobre la Franja i trencar així l'acord de treva amb Hamas que s'havia posat en marxa al gener. Tot i que Israel havia llançat diversos atacs des de l'inici del cessament el foc –que van causar la mort d'uns 150 palestins i palestines–, la magnitud de la violència es va intensificar a partir del 18 de març. En tan sols una nit els atacs aeris israelians van provocar la mort a més de 400 persones, incloent-hi almenys 170 nens i nenes. El Govern de Benjamin Netanyahu va advertir llavors que aquesta ofensiva era “**només el principi**” d'una nova campanya armada sobre Gaza, que en els dies següents ha agreujat l'escenari de destrucció i mort a la Franja. Des del 18 de març i fins a finals de mes havien mort més de mil palestins i palestines a Gaza.

La xifra de víctimes mortals palestines a Gaza des de l'octubre del 2023 superava ja les 50.000, segons les dades d'OCHA –tot i que diverses fonts indiquen que el balanç podria ser molt superior– i la violència havia provocat nous desplaçaments forçats que afectaven més de 140.000 persones. Israel també va reprendre les seves operacions terrestres i va moure tropes al llarg del corredor de Netzarim (que separa el nord i sud del territori) i a

altres zones de Gaza, amenaçant amb **annexar de manera permanent** aquestes àrees.

En paral·lel, la situació a Cisjordània també es va deteriorar significativament. Dos dies després de l'inici de l'alto el foc a Gaza, Israel va escalar les seves ofensives militars en aquest territori a un nivell no vist en dècades. Les seves accions –que per primera vegada des de la Segona Intifada (2002) van incloure l'enviament de tancs a Jenin i que van afectar especialment camps de refugiats en aquesta i altres localitats com Tulkarem, Nur Shams i al-Faraa– havien provocat la mort de més de 70 palestins fins a finals de març. Utilitzant tàctiques similars a les desplegades a Gaza, les forces israelianes van destruir edificis residencials i infraestructures civils –incloent-hi sistemes sanitaris i d'aigua– i van obligar més de 40.000 persones a abandonar les seves llars, en el desplaçament més gran forçat a Cisjordània des del 1967. Les autoritats israelianes van anunciar que **les seves tropes romandrien en aquestes zones almenys per un any**, reforçant les anàlisis que apunten que el Govern d'Israel **sembla cada vegada més determinat a avançar en l'annexió de Cisjordània**. L'escalada de violència israeliana a Gaza i Cisjordània va etzibar així per terra les tímides expectatives generades al principi del trimestre amb l'anunci d'alto el foc i va obrir un escenari de més incertesa, en un context caracteritzat

per la incapacitat, falta de reacció i de voluntat política internacional per frenar la violència i el genocidi contra la població palestina i abordar amb urgència les seves dramàtiques necessitats humanitàries i per aturar les polítiques de fets consumats i vulneracions del dret internacional d'Israel.

Un pacte fallit

L'acord d'alto el foc assolit a principis d'any després de la mediació de Qatar, Egipte i EUA, i que va entrar en vigor el 19 de gener, estava estructurat en tres fases. La primera d'elles, de 42 dies de durada, contemplava l'intercanvi d'israelians retinguts per Hamas a Gaza per palestins detinguts per Israel, un significatiu increment en l'accés d'ajuda humanitària a la Franja i el replegament de les forces israelianes de les àrees més poblades de Gaza. En aquest context, Hamas va alliberar 33 israelians (i cinc tailandesos) que mantenia en el seu poder, mentre que Israel va excarcarar uns 2.000 palestins i palestines. Els termes de l'acord semblaven mantenir-se malgrat déficits en la implementació –incloent-hi els successius atacs israelians a Gaza– i les acusacions creuades. Hamas va denunciar que Israel no estava permetent el nivell d'ajuda humanitària necessari i que continuava bloquejant l'accés de béns essencials. Israel, mentrestant, va qüestionar la posada en escena de Hamas en les cerimònies d'entrega dels ostatges i va pressionar per a la seva suspensió. Amb el transcurs de les setmanes, però, es va fer evident que el Govern israelià no estava disposat a avançar a la segona fase.

Segons el cronograma acordat al gener, les negociacions sobre els detalls de la segona etapa –que havia de conduir a l'establiment d'un alto el foc permanent, a la retirada total d'Israel de Gaza i a nous intercanvis d'ostatges per presoners– havien d'iniciar-se el dia 16 de la primera fase, és a dir, a principis de febrer. No obstant, Israel va retardar l'inici d'aquestes converses i la primera etapa va expirar l'1 de març sense que hi hagués un acord. Addicionalment, i en contra del previst en el pacte de gener, Israel va anunciar que no es retiraria del corredor Philadelphi, una estratègica franja que separa Gaza d'Egipte. En aquest context, el 2 de març Netanyahu va plantejar la negociació en nous termes: Hamas havia d'entregar a tots els ostatges que mantenia en el seu poder (59), però no a canvi d'un alto el foc permanent –com estipulava l'acord de gener– sinó només com una via per estendre la primera fase del pacte. El primer ministre israelià va presentar la proposta com l'**adhesió a una idea de l'enviat especial d'EUA per a Orient Mitjà, Steve Witkoff**, i va denunciar Hamas per rebutjar la iniciativa. El Govern israelià va anunciar llavors la suspensió de l'entrada d'ajuda humanitària a Gaza per pressionar Hamas i dies més tard va ordenar tallar el subministrament d'electricitat a la Franja. El grup

Personal de l'ONU inspecciona les dades al Complex Mèdic Naser, a Khan Yunis (Gaza). Font: OCHA oPt.

islamista palestí va considerar aquestes accions com un xantatge i va qualificar la proposta auspiciada per EUA com una vulneració de l'acord de gener. Malgrat això, segons va transcendir, es van barallar algunes fórmules –EUA hauria proposat l'alliberament de 14 ostatges a canvi de l'extensió de la primera fase de l'alto el foc, Hamas hauria suggerit alliberar-ne cinc com un pas conduent a la segona fase–, que no van prosperar. Netanyahu va acusar Hamas de rebutjar les ofertes dels EUA, va reiterar la seva intenció d'incrementar la pressió sobre el grup palestí per la via militar i va justificar així el reinici de la seva campanya a Gaza.

L'ofensiva israeliana que va trencar l'alto el foc a Gaza va causar la mort a un miler de persones en tan sols dues setmanes i va elevar a més de 50.000 la xifra de palestins i palestines morts pels atacs d'Israel des d'octubre de 2023

Les raons després de la nova ofensiva

Tot i que el Govern israelià ha intentat presentar la nova conjuntura com a resultat de la posició de Hamas, algunes **anàlisis coincideixen a assenyalar que el grup palestí va mantenir la seva adhesió als preceptes de l'acord de gener i identifiquen diverses motivacions després de la decisió de Netanyahu de reprendre l'ofensiva a Gaza**. Unes raons que explicarien el moment, més que el fons, de la decisió del primer ministre israelià –que des de l'octubre del 2023 ha reiterat una i altra vegada la seva intenció d'"erradicar" Hamas i de no comprometre's més enllà d'una pausa en les hostilitats. Citant informes oficials i fonts de seguretat, informacions de premsa han subratllat que el Govern israelià desitja desplegar una estratègia militar encara més agressiva per convertir Gaza en ingovernable i afectar les capacitats civils de Hamas per mantenir la seva autoritat a la Franja. Altres lectures apunten que la fi de l'alto el foc està més vinculat a raons polítiques que militars, sobretot relacionades amb l'interès de Netanyahu a eludir els processos per corrupció en contra seu i les pressions per investigar els errors que haurien impedit prevenir els atacs de Hamas el 7 d'octubre de 2023. El govern de Netanyahu estava en una posició de més debilitat des que al gener el partit ultranacionalista d'Itamar Ben Gvir va abandonar la coalició en protesta per l'acord de cessament el foc. Si a finals de març Netanyahu no aconseguia aprovar els pressupostos, el govern s'havia de dissoldre i convocar a

eleccions. Després de la represa de l'ofensiva a Gaza i la ruptura de l'alto el foc, Ben Gvir va anunciar la seva reincorporació a la coalició governamental.

A diferència de principis del trimestre, quan semblava que EUA havia forçat Netanyahu a subscriure l'acord d'alto el foc, ara el Govern israelià compta de nou amb el suport explícit de Washington per reactivar els atacs sobre Gaza i mantenir una estratègia de línia dura. La represa de l'ofensiva el 18 de març va comptar amb la llum verda de la Casa Blanca –així ho ha subratllat Israel i ha confirmat EUA– i l'acció va estar precedida per amenaces del mateix Trump a Hamas si no alliberava la totalitat dels ostatges. EUA no només sembla haver-se alineat amb l'estratègia de “màxima pressió” d'Israel tot i que va en contra de l'acord que el mateix Washington va ajudar a gestar al gener. Trump també ha anat més enllà en les seves propostes sobre el futur de Gaza.

El pla àrab com a alternativa a la Riviera de Trump

Al febrer, durant una visita de Netanyahu a la Casa Blanca, el mandatari estatunidenc va plantejar obertament la possibilitat d'expulsar tota la població de la Franja a Jordània i Egipte i que EUA assumís el control de Gaza per convertir-la en la **Riviera d'Orient Mitjà**. Malgrat l'enrenou i la indignació que van causar les seves declaracions, per implicar la deportació forçada de més de dos milions de persones –veus com la de la relatora especial de l'ONU **Francesca Albanese el van denunciar com la incitació a la comissió d'un crim internacional**– EUA i Israel han persistit en aquesta idea. Ambdós governs s'han aproximat (sense èxit) al Sudan, Somàlia i Somalilàndia per intentar que rebin la població palestina davant la negativa de Jordània, Egipte i altres països àrabs. Autoritats israelianes intenten presentar el desplaçament forçat de població palestina com una emigració “voluntària”, malgrat la impossibilitat d'aplicar aquest terme davant les condicions de violència i destrucció de la Franja.

Davant d'aquest escenari, els països àrabs van intentar presentar una contraproposta a la iniciativa de Trump. A principis de març, la Lliga Àrab va assumir una **proposta dissenyada per Egipte** i va donar a conèixer un pla que té com a punt de partida el rebuig al desplaçament de població palestina. La iniciativa es focalitza en la reconstrucció física de Gaza com a via per avançar a la solució de dos Estats, que reconeix com l'única sortida possible, i planteja que la Franja sigui administrada temporalment per un comitè de tecnòcrates sota el paraigua del govern

palestí. El pla àrab, **que també identifica tres fases** i compromet 53.000 milions de dòlars (ha estat batejat per alguns analistes com un Pla Marshall per a Gaza) va rebre el suport de països com Alemanya, la Xina, França, Itàlia i Regne Unit i l'Organització per a la Conferència Islàmica, entre altres actors. La UE –que al febrer **va renovar el seu acord d'associació econòmica preferencial amb Israel** malgrat la clàusula que condiciona el pacte al respecte als drets humans–, va valorar el pla àrab com **una base seriosa** per a discussions sobre el futur de Gaza.

Perspectives a curt termini

A finals de març, però, les negociacions no estaven centrades en el llarg termini. Els contactes facilitats per Qatar i Egipte semblaven estar enfocats a intentar un alto el foc temporal. Segons informacions de premsa, **Hamas hauria ofert alliberar cinc dels ostatges que romanen amb vida a canvi d'un alto el foc de 50 dies** (s'estima que 24 dels 58 captius per Hamas encara són vius). Els detalls de les últimes negociacions seguien sota secret, però va transcendir que el Govern de Netanyahu estaria insistint en l'alliberament de 10 ostatges. El primer ministre israelià ha sigut objecte de crítiques per part dels familiars dels captius a Gaza per no prioritzar el seu alliberament i, després de la represa de la campanya militar a Gaza, s'han produït **manifestacions a Israel contra Netanyahu i per exigir un acord amb Hamas**. A finals de març, a la Franja també es van produir **inusuals protestes contra el grup** islamista i a favor que es donin mesures per posar fi a la violència. Paral·lelament, organitzacions humanitàries i agències de l'ONU advertien sobre les gravíssimes conseqüències de la represa de la violència, el bloqueig i les reiterades vulneracions al dret internacional humanitari. Entre elles, els impactes dels atacs indiscriminats i deliberats contra civils i en especial de l'infanticidi a Gaza –322 nens i nenes havien mort entre el 18 i el 25 de març–, l'alarma pel **nou risc de fam davant l'estoc limitat** d'aliments que enfronten centenars de milers de persones a Gaza, i els renovats atacs contra instal·lacions hospitalàries i personal mèdic i d'assistència humanitària. L'agència de l'ONU per a les Persones Refugiades Palestines (UNRWA) –la il·legalització de la qual per Israel es va fer efectiva al gener, impedit el desplegament d'una tasca indispensable per a l'entrega d'ajuda humanitària a la població palestina– va tornar a patir atacs directes. Al març es va anunciar la mort d'uns altres cinc dels seus treballadors, elevant així a 284 el nombre de morts de membres del seu staff per atacs d'Israel des d'octubre de 2023.

ERITREA – ETIÒPIA: Greu deteriorament de les tenses relacions entre tots dos països

ETIÒPIA – SOMÀLIA: Es produeix una millora de la relació bilateral

SOMÀLIA (PUNTLÀNDIA): Ofensiva dels cossos de seguretat de Puntlàndia contra Estat Islàmic a Somàlia

SUDAN: L'Exèrcit reprèn el control de la capital setmanes després que les RSF declarassin l'establiment d'un govern paral·lel a l'oest del país

SUDAN DEL SUD: Augmenta el risc de reinici de la guerra civil després de múltiples enfrontaments armats i la detenció del vicepresident

ERITREA – ETIÒPIA

Greu deteriorament de les tenses relacions entre tots dos països

Set anys després de la signatura d'un històric acord de pau entre Etiòpia i Eritrea, les relacions entre tots dos països s'han deteriorat gradualment en els últims mesos, cosa que ha suscitat temors d'una nova guerra, segons han destacat diferents anàlisis. *International Crisis Group* (ICG) ha assenyalat que aquesta crisi es relaciona en part amb l'agitació política a la regió més septentrional d'Etiòpia, Tigré, on *Addis Abeba i Asmara s'han alineat amb diferents faccions* del governant Front d'Alliberament del Poble de Tigré (TPLF) després d'un conflicte armat que va causar centenars de milers de víctimes mortals, segons *l'Uppsala Conflict Data Program*. L'ex-president d'Etiòpia, Mulatu Teshome, proper al primer ministre Abiy Ahmed, va suggerir al febrer que *Eritrea estava fomentant la divisió i la guerra*, a l'assenyalar que el president eritreu estava unint forces amb la facció del TPLF liderada per Debretsion Gebremichael amb l'objectiu de desestabilitzar la regió de Tigré i Etiòpia en el seu conjunt.

La implementació de l'acord de pau assolit entre Eritrea i Etiòpia el 2018 –que va posar fi a una disputa de més de 20 anys que fins i tot els va enfrontar militarment a finals dels anys 2000– va seguir totalment bloquejat. L'acord de pau entre el Govern etíop i les autoritats politicomilitars de la regió de Tigré implicava, entre altres qüestions, la retirada de les tropes d'Eritrea (aliades de les tropes etíops durant la guerra a Tigré) d'aquesta regió etíop, i que no es va completar durant l'any 2024. La crisi del procés de pau entre ambdós països ja es va evidenciar a principis de setembre amb el tancament de la línia aèria que connectava les capitals Asmara i Addis Abeba. L'obertura d'aquesta línia de la companyia Ethiopian Airlines (EA), el 2018 després de la signatura de l'acord de pau i la primera línia comercial que connectava Eritrea i Etiòpia en 20 anys, havia estat vista en el seu moment com un dels exemples que evidenciaven l'inici del procés de reconciliació. Al juliol el Govern eritreu va anunciar que no permetria que aquesta companyia operés a Eritrea en els pròxims mesos, i EA va decidir suspendre la línia el 3 de setembre adduint “condicions operatives difícils” alienes a la seva voluntat.

Una altra qüestió que es troba en la gènesi d'aquesta tensió és l'intent d'Etiòpia de recuperar l'accés al Mar Roig, que va perdre quan Eritrea va obtenir la seva independència el

1993, mitjançant l'adquisició forçosa de territori eritreu. En aquest sentit, a finals de març *el primer ministre etíop va afirmar que el seu país no buscava un conflicte amb Eritrea*, el seu antic rival, per l'accés al Mar Roig, sinó que la seva intenció era abordar aquesta qüestió pacíficament mitjançant el diàleg. No obstant això, setmanes abans al febrer, s'havia filtrat *en la cimera de la UA* i en xarxes socials un mapa en el qual s'inclouia el *port eritreu d'Assab com a part del mapa d'Etiòpia*, la qual cosa va provocar les queixes de la delegació eritrea davant la UA i la retirada del post a internet.

Els mitjans de comunicació estatals de tots dos països també estan duent a terme una campanya de mobilització de l'opinió pública que contribueix a aquest clima de tensió, mentre els diplomàtics etíops i eritreus presenten les seves respectives postures als seus homòlegs a la Banya d'Àfrica i altres llocs. Al desembre, el mitjà de comunicació estatal etíop *Fana TV, va criticar obertament el president eritreu*, Isaias Afewerki, cosa que significava la primera crítica oberta després de l'acord del 2018. Aquesta comunicació es va produir després d'una entrevista al president eritreu, realitzada a finals de novembre, en la qual aquest criticava la Constitució d'Etiòpia i defensava l'acord assolit a l'octubre entre Egipte, Eritrea i Somàlia. En aquest sentit, al gener, els ministres d'Exteriors d'*Eritrea, Egipte i Somàlia* es van reunir a El Caire per celebrar la seva primera reunió trilateral després de l'acord assolit entre els seus respectius presidents a l'octubre, en el qual van acordar augmentar la cooperació regional i la seguretat comuna. El 25 de desembre, el president de Somàlia va visitar el seu homòleg eritreu a Asmara, reunió que va tenir lloc pocs dies després de *l'acord assolit entre Etiòpia i Somàlia* relatiu a la tensió bilateral entre tots dos.

En els darrers mesos ambdós països també han dut a terme *accions sobre el terreny* que posen de manifest aquest deteriorament de la situació. Segons va destacar l'organització Human Rights Concern Eritrea, aquest país va emetre al febrer una directiva a totes les administracions regionals perquè registrin i mobilitzin els ciutadans menors de 60 anys per al *reentrenament i la pràctica militar*. Aquesta àmplia mesura inclou els reclutes desmobilitzats i els qui van rebre un tracte especial durant el seu servei, la qual cosa els obliga a romandre en llista d'espera. A més, s'ha ordenat a les reclutes casades i a aquelles amb fills que tornin a les seves respectives unitats militars. Per la seva banda, Etiòpia ha desplegat tropes a la zona fronterera conjunta. L'ONU, la UA, EUA, UE, entre d'altres, han fet una crida a les parts a rebaixar la tensió.

Es produeix una millora de la relació bilateral

Es produeixen una sèrie d'esdeveniments que posen de manifest la millora de la relació entre Etiòpia i Somàlia, després de la signatura de l'acord entre tots dos països a finals del 2024. L'11 de desembre Somàlia i Etiòpia van assolir un acord conegut com la **Declaració d'Ankara**, que abordava les principals demandes de tots dos països. Somàlia va aconseguir que Etiòpia reconegués la seva integritat territorial i a Etiòpia se li va assegurar accés a la costa somalí des de i cap al mar. Aquest acord, facilitat per Türkiye, pretenia posar fi a la greu crisi desatesa entre tots dos països durant el 2024.

Durant el mes de febrer el primer ministre etiòp, Abiy Ahmed, i el president somalí, Mohamud, es van reunir en diverses ocasions per enfortir les relacions mútues. Així, **van celebrar una reunió** en els marges de la 38a cimera ordinària de la UA que va tindre lloc al febrer en Addis Abeba per a, entre altres qüestions, abordar els termes de la participació d'Etiòpia en la nova missió de la UA a Somàlia. En aquest sentit, el 23 de febrer van assolir un acord per prolongar la presència de les tropes etiòps en la missió de la UA d'Estabilització a Somàlia (AUSSOM), que substitueix l'ATMIS, i que a finals de desembre, quan es produïa el relleu amb un nou mandat que entrava en vigor l'1 de gener de 2025, **encara no estava clara la seva composició i països contribuents**. Amb aquest acord Etiòpia s'ha consolidat com un actor clau en el panorama de seguretat de Somàlia, en aprovar la permanència de tropes etiòps a Somàlia i la seva **participació en l'AUSSOM amb un contingent de 2500 soldats**. Aquesta assignació supera l'atorgada a altres països contribuents, com Djibouti, Kenya i Egipte. Al seu torn, el 27 de febrer **el primer ministre etiòp va visitar Mogadiscio** per primera vegada des que va esclatar la crisi entre tots dos països per reunir-se amb el president somalí, i després de la reunió van emetre un comunicat conjunt segons el qual reafirmaven el seu compromís a enfortir la cooperació per a benefici mutu. S'espera que els líders finalitzin els detalls de l'accés marítim comercial d'Etiòpia via la costa de Somàlia, incloent-hi les modalitats per a la seva implementació.

L'última crisi bilateral, en el marc d'unes relacions històricament complexes, es va desencadenar arran de la signatura d'un acord el gener del 2024 entre Etiòpia i Somalilàndia en què aquesta regió autoproclamada independent de Somàlia cedia a Etiòpia una base naval permanent i servei marítim comercial al Golf d'Aden a través d'un acord d'arrendament per una extensió de 20 quilòmetres de costa durant un període de cinquanta anys, segons van detallar els governs etiòp i somalilandès. A canvi, segons el president de Somalilàndia, Etiòpia reconeixeria internacionalment la seva regió com un país independent.

Ofensiva dels cossos de seguretat de Puntlàndia contra Estat Islàmic a Somàlia

Els cossos de seguretat de Puntlàndia (nord-est de Somàlia) han dut a terme des de finals de desembre una ofensiva contra la presència del grup armat Estat Islàmic a Somàlia (ISS, o ISIS-Somàlia) que ha causat nombroses víctimes mortals a les files del grup armat i també de membres dels cossos de seguretat. Aquesta operació, anomenada Hilaac (il·luminació) s'ha desenvolupat a les **àrees** muntanyoses de la regió de Bari, a Puntlàndia. Els cossos de seguretat han pres diverses localitats, operacions en les quals haurien causat desenes de víctimes mortals i en les quals haurien participat militants estrangers enrolats a ISS així com EUA, que hauria dut a terme diversos atacs aeris en suport dels cossos de seguretat de Puntlàndia l'1 i el 16 de febrer, i també Emirats Àrabs Units (EAU), que hauria proporcionat suport mitjançant drons. En els bombardejos estatunidencs de principis de febrer haurien mort alguns **membres d'alt rang d'ISS** a Puntlàndia. Un comunicat del Govern somalí va afirmar que l'operació a la regió de Bari va ser coordinada conjuntament pels Governos somalí i estatunidenc i tenia com a objectiu alts líders de l'ISS. Per la seva banda, ISS va dur a terme un **atac el 10 de febrer contra una base militar de Puntlàndia**, a l'àrea de Togga Jacel, a les muntanyes de Cal Miskaad (Bari) que hauria causat la mort de 70 combatents d'ISS i de 27 soldats de Puntlàndia, cosa que posa de manifest la creixent presència del grup en aquesta regió de Somàlia. En aquest atac haurien resultat ferits uns altres 60 combatents de tots dos bàndols. Segons membres dels cossos de seguretat de Puntlàndia, els militants van utilitzar cotxes bomba i motocicletes suïcides per llançar atacs contra la base militar abans que es produís un fort tiroteig, que va ser rebutjat pels cossos de seguretat de la base militar. S'estima que **ISS compta amb entre 700 i 1.500 combatents**, part dels quals són originaris d'altres països.

Segons l'Africa Center for Strategic Studies (ACSS), **ISS s'ha convertit en un canal financer cada vegada més important per a la xarxa mundial d'ISIS en els últims anys**, després d'haver establert un centre neuràlgic per a les seves operacions a la regió de Puntlàndia, al nord-est de Somàlia. Això ha vingut acompanyat d'una afluència de combatents estrangers procedents del nord d'Àfrica, el Golf Pèrsic i **Àfrica** Oriental. ISS ha mantingut un perfil baix a Somàlia en els **últims** anys, tret d'alguns enfrontaments amb les forces d'al-Shabaab a les ciutats costaneres de Bossaso i Qandala, a Puntlàndia. Els atacs aeris estatunidencs contra les bases d'ISS a mitjans de 2024 i principis de 2025 van tenir com a objectiu desmantellar aquesta xarxa. El **Grup d'Experts de l'ONU** en el seu informe d'octubre de 2024 alertava sobre el ressorgiment de l'oficina d'Al-Karrar com a centre administratiu i financer clau per a ISIS a nivell mundial. La presència de l'ISS es concentrava a la regió de Bari (Puntlàndia), on es van intensificar l'extorsió i el contraban

i es va registrar una afluència de combatents estrangers, la qual cosa planteja nous riscos en matèria de seguretat per a Somàlia i per a la regió.

SUDAN

L'Exèrcit reprèn el control de la capital setmanes després que les RSF declaressin l'establiment d'un govern paral·lel a l'oest del país

A finals de març les Forces Armades Sudaneses (FAS) van reprendre el control de gran part de la capital del país, Jartum. Amb el recolzament de drons, avions de guerra i un important avantatge en efectius de combat, les Forces Armades havien avançat cap a la capital al llarg dels últims mesos. La presa de la capital es va iniciar amb l'expulsió de les Forces de Suport Ràpid (RSF) de la localitat de Nil Oriental a principis de març, que va facilitar l'ofensiva posterior sobre Jartum. Posteriorment, **el 21 de març, l'Exèrcit es va fer amb el control de llocs clau** a la capital, com el palau presidencial, l'aeroport internacional, els barris de l'est i sud-est, el complex militar-industrial de Yarmuk i la seu de la Policia de Reserva Central. Una setmana després, l'Exèrcit va expulsar els paramilitars de les zones controlades a l'est i el sud de la capital. El general Abdel Fattah al-Burhan, cap de l'Exèrcit, **va declarar Jartum "lliure" de les RSF després d'aterrar a l'Aeroport Internacional de Jartum** –en el que va ser el primer vol d'aquest tipus des de l'inici de la guerra– abans de dirigir-se al palau presidencial. La reconquesta de Jartum va representar una important victòria simbòlica per a l'Exèrcit, que va perdre la major part de la capital en els primers dies de la guerra l'abril del 2023, deixant les seves forces confinades en unes poques bases assetjades repartides per la ciutat.

Mitjans locals van subratllar que la caiguda de Jartum en mans de l'Exèrcit sudanès aplanava el camí per al retorn de milions de persones que s'havien desplaçat de les seves llars des de l'inici de la guerra. Aproximadament 14 milions de persones han estat desplaçades tant dins del país com a països veïns. D'aquestes, l'Organització Internacional per a les Migracions (OIM), estima que 11,3 milions de persones es trobaven desplaçades internament al Sudan, la majoria provinents de Jartum, Darfur del Sud i Darfur del Nord. Així mateix, gairebé quatre milions de persones han buscat refugi en països veïns, fugint la major part a Egipte, Sudan del Sud i Txad.

Les RSF, després de perdre el control de la capital van emetre un comunicat afirmant que no havien estat derrotades, sinó que havien pres la decisió estratègica de reposicionar les seves forces per assolir objectius militars i expandir la seva presència en altres fronts, cap a l'oest del país. En aquest sentit resulta important ressaltar que prèviament, el 23 de febrer, les RSF havien signat a Nairobi **una carta de transició que recolzava, entre altres disposicions, l'establiment d'un Estat laic i la formació d'un "govern de pau i unitat" a les zones sota el seu control**. Aquesta carta va comptar amb el recolzament

de diversos grups polítics sudanesos, grups de la societat civil i alguns moviments armats aliats (faccions del Front Revolucionari del Sudan, el Moviment d'Alliberament del Poble del Sudan-Nord (SPLM-N) dirigit per Abdelaziz al-Hilu i el Partit Nacional Umma, entre d'altres). Nombrosos Estats i organismes supranacionals (EUA, Aràbia Saudita, Egipte, Kuwait, Jordània, Somàlia, Qatar, l'ONU o la UA, entre d'altres) van manifestar la seva preocupació i rebuig a la decisió, denunciant que no ajudarà a portar la pau i la seguretat al Sudan. Emirats Àrabs Units, que ha estat acusat en repetides ocasions de subministrar armes a les RSF, no es va pronunciar al respecte. El Consell de Pau i Seguretat (CPS) de la UA **va condemnar enèrgicament l'establiment d'un govern paral·lel al Sudan**, advertint que podria portar a la divisió del país, i va instar tots els Estats membres de la UA i la comunitat internacional a no reconèixer l'entitat. Si bé la guerra sembla estar remetent al centre del Sudan, els combats continuen principalment a l'oest del país, zona del govern paral·lel declarat per les RSF i aliats.

SUDAN DEL SUD

Augmenta el risc de reinici de la guerra civil després de múltiples enfrontaments armats i la detenció del vicepresident

El 26 de març, el Govern presidit per Salva Kiir, **va ordenar la detenció del vicepresident, Riek Machar, juntament amb la seva esposa, Angelina Teny, ministra de l'Interior**, generant un important revés per a l'Acord de Pau Revitalitzat signat entre les parts el 2018 i que va posar fi a cinc anys de guerra civil. El SPLM-IO, partit que dirigeix Machar, va condemnar l'arrest com a "inconstitucional" i el va descriure com una ruptura de l'acord de pau. Després de la detenció de Machar van esclatar combats a prop de Juba, cosa que fa témer una nova escalada de la violència.

La inestabilitat al país va començar a desbordar-se amb un esclat de violència el passat 4 de març, quan una milícia rebel anomenada Exèrcit Blanc, alineada originalment amb l'SPLM-IO, va prendre una guarnició de l'Exèrcit a Nasir, a l'estat d'Alt Nil (nord). L'atac a Nasir **es va saldar amb la mort de més de 30 soldats**, entre ells el general Majur Duk i un membre de l'ONU. La violència també va provocar el desplaçament d'almenys **50.000 persones**, segons fonts de l'ONU. En resposta, el Govern de Kiir va detenir a Juba alts funcionaris de l'oposició, entre ells el ministre de Petrol, el ministre de Consolidació de la Pau, el sotscap de l'Exèrcit i altres alts funcionaris militars aliats amb Machar. Així mateix, **Uganda va desplegar tropes al país** en un intent per protegir el Govern del seu aliat Kiir.

L'arrest de Machar –qui roman en arrest domiciliari– va provocar preocupació internacional. La Missió de les Nacions Unides al Sudan del Sud (UNMISS) va emetre una declaració en la qual advertia sobre la possibilitat que es reprengués el conflicte. L'Autoritat Intergovernamental per al Desenvolupament (IGAD, per les seves sigles en

anglès), que va mediar en l'acord del 2018, va dir que la crisi corria el risc de descarrilar el procés de pau i desencadenar una “guerra a gran escala”. Per la seva banda, el president de Kenya, William Ruto –que fon com a mediador en les negociacions de pau entre el Govern sud-sudanès i els grups armats no signataris de l'Acord de Pau del 2018– va nomenar l'ex primer ministre Raila Odinga com a enviat especial al Sudan del Sud per **mirar de calmar les tensions**. També líders dels organismes eclesiàstics més grans del Sudan del Sud es van reunir amb el president Salva Kiir i el segon vicepresident

Benjamin Bol Mel i van demanar el diàleg i el cessament de les hostilitats.

L'augment de la tensió al país es va reflectir en la decisió d'Alemanya i Noruega de tancar les seves ambaixades, mentre que Regne Unit i EUA van reduir el personal de l'ambaixada, evacuant el personal “no essencial”. EUA i Canadà van aconsellar als ciutadans que consideressin sortir del país per mitjans comercials mentre encara estiguin disponibles.

AMÈRICA

COLÒMBIA: L'escalada de la violència al Catatumbo porta a la suspensió de les negociacions amb l'ELN

VENEÇUELA – GUYANA: S'incrementa la tensió entre tots dos països per la regió en disputa de l'Esequibo

COLÒMBIA

L'escalada de la violència al Catatumbo porta a la suspensió de les negociacions amb l'ELN

Des de principis d'any s'intensifica la violència armada a la zona del Catatumbo, al departament de Nord de Santander, amb greus xocs entre diferents grups armats que operen a la zona i amb les forces de seguretat colombianes. L'ofensiva la iniciava el grup armat ELN contra l'Estat Major dels Blocs, grup sorgit de la divisió de l'Estat Major Central (EMC), que al seu torn emana com a grup dissident de les FARC. **L'EMC es va conformar amb aquells dirigents i combatents de les FARC que no es van sumar a la signatura de l'acord de pau amb el Govern colombià el 2016**. No obstant això, en el marc de la política coneguda com a “Pau Total” impulsada pel president Gustavo Petro, l'EMC va iniciar negociacions de pau amb el Govern de manera oficial el 2023. L'Estat Major dels Blocs, liderat per Calarcá Córdoba, va decidir continuar les negociacions de pau amb el Govern colombià quan el bloc comandat per Iván Mordisco va abandonar el procés de pau. El 16 de gener, l'ELN iniciava una ofensiva contra l'Estat Major dels Blocs, que **va provocar un centenar de morts com a conseqüència de la violència, el desplaçament forçat de 60.000 persones i el confinament d'unes altres 16.000 en les setmanes següents**. Diversos integrants del grup armat i també signants de l'acord del 2016 van ser assassinats i en els dies següents, després d'aquests assassinats selectius, es van iniciar enfrontaments entre els grups armats presents a la zona. Els quatre signants de l'acord del 2016 assassinats haurien estat trets de les seves cases i executats per l'ELN. Posteriorment, la Jurisdicció Especial per a la Pau va ordenar l'evacuació de 124 signants de pau de la zona, pel risc davant la situació de violència. Segons un informe d'Indepaz, **la pèrdua de control territorial per part de l'ELN entre 2020 i 2024**

com a conseqüència de l'acció de les forces de seguretat i de grups armats com les faccions de l'EMC liderades per Iván Mordisco o el grup narcoparamilitar Clan del Golf, hauria portat l'ELN a llançar aquesta ofensiva amb l'objectiu de recuperar el seu domini territorial.

En resposta als enfrontaments armats, **el president Gustavo Petro va suspendre les converses de pau amb l'ELN**, assenyalant que l'acció del grup armat al Catatumbo constituïa “crims de guerra” i el 21 de gener va declarar l'estat de commoció interior, un dels formats de l'estat d'excepció autoritzats per la Constitució del país. En paral·lel, va proclamar l'estat d'emergència econòmica, assenyalant que es feia front a la situació mitjançant una aproximació que no passés només per la seguretat militar, tot i que es van desplegar 300 soldats addicionals a la zona. Al març el Front 33 de l'Estat Major dels Blocs va iniciar una contraofensiva contra l'ELN tractant de recuperar els territoris perduts al gener i es van produir enfrontaments i assassinats a la zona rural de Tibú. El Front 33 va segrestar un líder pagès a qui va acusar de complicitat amb l'ELN, en paral·lel es van produir diversos assassinats sense aclarir i una escalada de la violència. Diferents organitzacions de drets humans i de defensa dels drets de la població indígena de la zona van expressar la seva condemna i preocupació per la violència, denunciant els greus impactes que estava tenint en la vida de la població civil, per la situació de terror i desplaçament que s'havia generat a la zona. A finals de març, seguien sense donar-se condicions de seguretat per al retorn de la població desplaçada com a conseqüència de la violència. **El Catatumbo és epicentre del cultiu de coca i Tibú és el municipi en el qual es produeix una major concentració d'aquest tipus de cultius al món.**

En paral·lel als enfrontaments armats al Catatumbo, també es van produir xocs violents entre integrants de

Font: Conselleria Comissionada de Pau, Govern de Colòmbia

les diferents faccions de l'EMC al Guaviare, a l'Amazònia colombiana. Aquests enfrontaments van motivar l'emissió d'una alerta per part de la Defensoria del Poble, alertant dels greus riscos per a la població. Els enfrontaments es van produir en zones de gran valor estratègic per a les economies il·lícites que sustenten l'activitat dels grups armats, com el narcotràfic i l'explotació de recursos naturals vinculats a la mineria i la desforestació d'aquesta regió colombiana. Posteriorment, la Defensoria del Poble també va alertar sobre uns altres 11 focus d'emergència humanitària en diferents zones del país afectades pel conflicte armat, com Putumayo i Chocó, entre d'altres. En aquestes zones s'han produït enfrontaments armats i aturades armades –accions dels grups armats mitjançant les quals forcen la paralització de la mobilitat i l'activitat econòmica i acadèmica d'una determinada zona–, forçant el confinament de centenars de persones.

VENÈÇUELA – GUYANA

S'incrementa la tensió entre tots dos països per la regió en disputa de l'Esequibo

S'incrementa notablement la tensió entre tots dos països després que, durant una visita a Guyana, el secretari d'Estat d'EUA, Marco Rubio, advertís Veneçuela que un atac militar o accions agressives contra Guyana o ExxonMobil serien “un gran error” i tindrien greus conseqüències per a Caracas. Tot i que Rubio no va detallar ni va anticipar les accions dels EUA davant d'aquests escenaris, sí que va alertar Veneçuela contra qualsevol “aventurisme”, va advertir que Washington disposa d'una Armada gran que pot arribar a qualsevol part del món i va declarar que el seu Govern té compromisos vigents amb Guyana. A més, Rubio va criticar que les amenaces per part de Veneçuela, a qui va qualificar de règim narcotraficant, es basen en reclams territorials il·lícits. La visita, durant la qual es van signar nous acords de cooperació en temes de defensa i seguretat –especialment en instal·lacions petroleres marítimes–, va coincidir amb la realització d'exercicis militars conjunts entre les armades de tots dos països en aigües internacionals i en la Zona Econòmica Exclusiva de Guyana. El president de Guyana, Irfaan Ali, va celebrar el recolzament de Rubio i va declarar la seva satisfacció amb la garantia de salvaguarda de la integritat territorial i sobirania del país per part dels EUA. Per la seva banda, el president veneçolà Nicolás Maduro, va criticar Rubio –al qual va qualificar d'imbècil– per

amençar el seu país, mentre que la vicepresidenta del país, Delcy Rodríguez, va fer una crida a la paralització immediata de les exploracions petrolíferes en una zona en disputa que considera està pendent de delimitar. Rodríguez va denunciar que la posició conjunta de Guyana i els EUA atempta contra la pau i estabilitat de la regió i va cridar Guyana a iniciar negociacions sobre l'històric contenció territorial de l'Esequibo. La Força Armada veneçolana, que en els últims mesos havia mobilitzat vehicles militars a prop de les regions frontereres, va advertir que respondria amb fermesa i determinació a qualsevol provocació o acció que atempti contra la integritat territorial del país.

La tensió entre tots dos països ja havia escalat seriosament a principis de mes, després que el Govern de Guyana denunciés que una corbata de l'Armada veneçolana es va endinsar en aigües en disputa i es va aproximar a una plataforma d'ExxonMobil, passant a prop de diversos vaixells utilitzats per emmagatzemar el petroli. El president de Guyana va assenyalar que diversos avions i embarcacions havien sigut desplegats per donar suport al gran nombre de vaixells de perforació que operen a la regió. En un discurs televisat, el mandatari va declarar haver convocat consultes l'ambaixador de Veneçuela per presentar una protesta formal i va assenyalar que havia notificat l'incident a tots els seus aliats internacionals, inclosos els EUA. El president guyanès va considerar que l'esmentada incursió era greument preocupant perquè violava les fronteres marítimes de Guyana, que segons ell estan reconegudes pel dret internacional. Segons algunes anàlisis, aquest és l'incident més proper a la frontera entre tots dos països que s'ha registrat en l'última dècada. En dos incidents anteriors el 2013 i el 2018, per exemple, es va detenir les tripulacions dels vaixells, però van ocórrer en un lloc més llunyà a la zona en disputa. El Govern estatunidenc va declarar que una major provocació resultaria en conseqüències per a Veneçuela. Caracas, per la seva banda, va desmentir qualsevol violació del territori marítim de Guyana perquè les aigües en les quals es va produir l'incident són una àrea la delimitació de la qual està pendent i, per tant, no formen part del territori guyanès i les concessions d'explotació de recursos energètics en aquestes àrees són il·legals. Poc abans, a mitjans de febrer, sis soldats guyanesos havien resultat ferits durant tiroteig a la frontera comuna per part de presumptes membres d'una banda veneçolana involucrada en la mineria il·legal d'or a la regió en disputa de l'Esequibo. Guyana va convocar l'ambaixador veneçolà i va instar Caracas a abordar l'activitat delictiva a la regió fronterera per prevenir incidents similars en el futur. D'altra banda, la relació diplomàtica entre Veneçuela i Guyana s'havia deteriorat per la pretensió de Veneçuela que en les eleccions parlamentàries i regionals del 25 de maig s'escullin també el governador de l'Esequibo i vuit diputats a l'Assemblea Nacional en representació d'aquesta regió. Guyana va amenaçar els qui participin en aquests comicis de ser jutjats per traïció a la pàtria, mentre que l'organització regional CARICOM va criticar l'anunci de Veneçuela per considerar que pot desestabilitzar la regió i provocar un conflicte entre Estats.

ÀSIA I EL PACÍFIC

AFGANISTAN – PAKISTAN: Persisteix la tensió amb nous enfrontaments armats a la frontera

COREA DEL NORD – COREA DEL SUD: S'incrementa la tensió bilateral i entre Corea del Nord i els EUA

MYANMAR: Un terratrèmol de greu magnitud assola el país en un context d'escalada del conflicte armat

TAILÀNDIA (SUD): El Govern qüestiona que les negociacions de pau siguin la millor estratègia per posar fi al conflicte armat al sud

AFGANISTAN – PAKISTAN

Persisteix la tensió amb nous enfrontaments armats a la frontera

La tensió entre l'Afganistan i el Pakistan es va mantenir activa durant els primers mesos de l'any. Com havia succeït en l'últim trimestre de 2024, també els primers mesos de 2025 es van caracteritzar per alguns episodis de violència entre les forces de seguretat de tots dos països i la tensió diplomàtica. **Al desembre s'havia produït un dels episodis de violència més greus fins al moment**, quan un atac aeri pakistanès a la província afganesa de Paktika va resultar en la mort d'almenys 46 persones, en la seva majoria dones i nens. Aquest incident va augmentar les tensions i va portar a una resposta armada per part de les forces talibanes afganeses, que van atacar llocs fronterers pakistanesos a Kurram i Waziristan del Nord. Al febrer va tenir lloc una nova escalada de la violència, quan **es van produir enfrontaments al voltant del pas fronterer de Torkham, el més important dels encreuaments fronterers entre l'Afganistan i el Pakistan**. El pas fronterer havia estat tancat al febrer com a conseqüència d'una disputa al voltant de la construcció de llocs militars a banda i banda de la frontera. El tancament va tenir un important impacte econòmic i va provocar que milers de transportistes quedessin a la zona limítrofa sense poder passar a l'altre país. Es tracta d'un dels principals punts de trànsit tant de mercaderies com de persones entre l'Afganistan i el Pakistan. Aquesta situació de tensió a la zona va ser el detonant de l'inici de la violència, en un context en què el Govern del Pakistan ha acusat repetidament el Govern talibà afganès de permissivitat amb la insurgència talibà que opera al Pakistan des de les seves bases al país veí i que no han cessat d'augmentar des de la presa del poder per part dels talibans afganesos el 2021. Com a conseqüència dels enfrontaments a Torkham, **15.000 persones es van desplaçar de manera forçada** en les hores posteriors. Finalment, el 19 de març, després de pràcticament un mes de tancament, es va reobrir el pas fronterer permetent el trànsit de transports entre tots dos països. La reobertura del pas es va produir després que una jirga (assemblea tradicional) d'avis i comerciants assolís un acord. L'acord contemplava un alto el foc a la frontera fins al 15 d'abril, així com la paralització de les construccions que s'estaven aixecant a la frontera i que van donar lloc als enfrontaments armats entre les forces de seguretat dels dos països. No obstant, van persistir els enfrontaments armats entre les forces de seguretat pakistaneses i insurgents del grup armat talibà pakistanès TTP, des de les bases del qual en territori afganès opera.

Pakistan acusa l'Afganistan d'emparar la insurgència talibà pakistanesa i durant el 2024 va portar atacs armats contra les bases d'aquest grup al país veí, donant lloc a una escalada de la violència entre les forces de seguretat de tots dos països. En paral·lel a aquests enfrontaments, **es van produir acusacions mútues per part de tots dos Governos de permissivitat amb l'acció armada d'ISIS-KP**, facció d'ISIS que opera a la regió. Si bé tant el règim talibà com les forces de seguretat pakistaneses han dut a terme operacions contra aquesta organització armada, l'activitat d'ISIS-KP persisteix en tots dos països. Pakistan acusa l'Afganistan de no fer prou per posar fi a les bases en aquest país des de les quals ISIS-KP estaria duent a terme la seva acció insurgent.

En paral·lel als enfrontaments armats i la tensió militar, el Govern del Pakistan va revelar nous plans per a l'expulsió de persones refugiades afganeses. Al febrer Pakistan va anunciar que expulsaria totes aquestes persones refugiades d'Islamabad i Rawalpindi amb l'objectiu de repatriar-les a l'Afganistan. Es tractaria d'un pla que tindria l'objectiu inicial d'expulsar la població afganesa mancada de documentació legal de residència i posteriorment els qui estiguessin en possessió de la carta de ciutadania afganesa. Tant ACNUR com l'OIM van expressar la seva preocupació per aquesta iniciativa. Des del 2023 més de 800.000 persones refugiades afganeses han estat repatriades a l'Afganistan, en la seva majoria dones i menors. **Human Rights Watch va assenyalar que aquests retorns forçats suposaven un enorme risc per a les persones afganeses repatriades, especialment per a aquelles que s'havien involucrat amb l'anterior Govern o les forces estrangeres al país**. A més, el col·lapse econòmic i humanitari del país suposen el retorn en condicions d'extrema precarietat i pobresa per a la població refugiada.

COREA DEL NORD – COREA DEL SUD

S'incrementa la tensió bilateral i entre Corea del Nord i els EUA

El president interí i primer ministre de Corea del Sud, Han Duck-soo, va declarar a finals de març que **la situació de seguretat que enfronta el país és més greu que mai** i va demanar la màxima preparació militar contra les provocacions nuclears, ciberatacs i llançament de míssils de Corea del Nord i va instar a incrementar la cooperació amb els seus aliats, incloent-hi EUA. Aquestes declaracions de Han Duck-soo –que havia substituït l'expresident Yoon Suk-yeol després de ser destituït a mitjans de desembre

per la declaració de la llei marcial, però que també havia sigut cessat per l'Assemblea Nacional poc després— es van produir poc després que el Tribunal Constitucional el restituís en les seves funcions. Poc abans d'aquesta crida del president, el ministre d'Exteriors havia declarat davant l'Assemblea Nacional que, tot i que era prematur parlar-ne, **el desenvolupament d'armes nuclears per part del Corea del Sud no estava descartat**. El ministre va declarar que la impredictibilitat dels assumptes internacionals i la invitació de la nova administració estatunidenca a que Corea del Sud i altres països d'Àsia desenvolupessin capacitats de dissuasió nuclear independents feien que Seül hagués de contemplar tots els escenaris possibles. Tot i que tradicionalment Washington s'havia oposat al desenvolupament d'armes nuclears per part de Corea del Sud, a l'inici del seu primer mandat el 2016 l'actual president Donald Trump ja s'havia mostrat favorable a que Corea del Sud i Japó desenvolupessin les seves pròpies capacitats de dissuasió nuclear davant l'amenaça de Corea del Nord. Algunes anàlisis consideren que Corea del Sud disposa dels recursos i la capacitat tecnològica per fabricar aquestes armes, i també que un percentatge significatiu de la població sud-coreana es mostra favorable a aquesta opció. L'anterior president, Yoon Suk-yeol, ja va assenyalar el 2023 que l'accelerat deteriorament de les relacions intercoreanes obligava el seu Govern a contemplar la fabricació d'armes nuclears o bé un major i més fàcil accés a elles. El ministre de Defensa també va assenyalar llavors que aquesta decisió s'havia de mantenir damunt la taula.

En els primers mesos de l'any no només es van tensar les relacions entre Corea del Nord i Corea del Sud, sinó també entre Pyongyang i Washington. Tot i que Donald Trump en diverses ocasions s'havia referit a Kim Jong Un en termes elogiosos i amistosos i que a principis del 2025 **va declarar la seva intenció de contactar amb ell i d'establir relacions amb el règim nord-coreà** —provocant especulacions sobre un possible diàleg entre tots dos—, en diverses ocasions el Govern nord-coreà va criticar l'actitud hostil de Washington i els exercicis militars conjunts dels EUA amb Corea del Sud. Concretament, Kim Yo-jong, alta mandatària del règim i germana de Kim Jong-un, va declarar que el nou Govern dels EUA havia intensificat les provocacions polítiques i militars contra el seu país, continuant la política hostil de l'administració anterior, per la qual cosa va obrir la porta al fet que Pyongyang reforcés indefinidament la seua capacitat de dissuasió nuclear. Al gener, coincidint amb la visita del llavors secretari d'Estat estatunidenc, Antony Blinken, a Seül, Corea del Nord va realitzar una prova d'un míssil balístic d'abast intermedi —el seu primer llançament des del novembre— i posteriorment, ja a finals de mes, va realitzar una prova de míssils de creuer mar-terra. Al febrer el Govern nord-coreà va criticar durament els exercicis militars conjunts de tres setmanes entre EUA i Corea del Sud, que van incloure exercicis amb foc real a escassa distància de la zona desmilitaritzada a la frontera entre tots dos països, el desplegament de bombarders estratègics estatunidencs a la península coreana i l'arribada a la ciutat sud-coreana de Busan d'un submarí nuclear estatunidenc. A principis

de març, coincidint amb l'inici dels exercicis militars conjunts anuals —denominats “**Escut de la Llibertat**”—, Corea del Nord va disparar múltiples **míssils balístics al Mar Groc** —en la cinquena ronda de llançaments del 2025— i va declarar que aquests exercicis eren un assaig de guerra agressiu i confrontatiu que podrien provocar un conflicte militar a la península de Corea.

MYANMAR

Un terratrèmol de greu magnitud assola el país en un context d'escalada del conflicte armat

A finals de març es va produir un terratrèmol a Myanmar de magnitud 7,7 que va agreujar la situació humanitària del país, on el conflicte armat havia empitjorat des de principis d'any, especialment a l'estat Rakhine. Després de les grans pèrdues de territori per part de les forces de seguretat en aquest estat al desembre, el control governamental va quedar reduït pràcticament a la capital de Rakhine, Sittwe i alguna zona addicional. Això va motivar una resposta militar durant el mes de gener en un intent del Govern militar per recuperar el control d'algunes de les zones perdudes en favor de la insurgència del grup armat rakain AA. Així, al gener es van registrar bombardejos aeris i enfrontaments armats entre la insurgència ètnica i les forces armades birmanes. Un d'aquests bombardejos hauria assolit un centre de detenció de l'AA, on haurien mort prop de 30 persones, que segons el grup armat eren membres de les forces de seguretat i familiars, incloent-hi menors. Després d'aquests avenços, **al febrer l'AA va iniciar les seves operacions per mirar de prendre el control de la capital de l'estat**. Un segon front situat 100 quilòmetres al sud de Sittwe incloïa la ciutat costanera de Kyaukphyu, la base naval de Danyawady i un port i una Zona Econòmica Especial en les immediacions, amb oleoductes i gasoductes. A finals de març semblava imminent la presa d'aquests enclavaments per part de l'AA, el grup armat que hauria aconseguit més èxits militars dominant la pràctica totalitat de l'estat Rakhine. L'AA, que comptaria amb una força de 30.000 combatents aproximadament, s'ha aliat amb grups de defensa popular (PDF) sorgits en oposició al règim militar després del cop d'Estat de febrer de 2021 i amb altres grups armats ètnics. La captura el desembre del Comando Militar Regional Occidental, amb la presa de la ciutat d'Ann, a la zona central de Rakhine, va donar un impuls a l'acció militar de l'AA, consolidant els seus avenços malgrat la intensificació de la resposta militar per part del règim birmà. D'altra banda, a finals de març **es van intensificar els enfrontaments entre les Forces Armades i l'AA i la regió Ayeyarwaddy**, a la zona fronterera amb l'estat Rakhine, provocant el desplaçament forçat de milers de persones. Els bombardejos aeris i els enfrontaments en aquesta zona van causar la mort de 120 persones.

En paral·lel, **el grup armat KIA també va tenir notables avenços militars a l'estat Kachin, reduint enormement el control territorial governamental**. Així doncs, es consolidava l'avanç insurgent que havia caracteritzat les

dinàmiques de conflicte durant l'any 2024, on l'escalada de la violència va significar una important derrota de la Junta Militar que va anar perdent territori a mesura que avançava l'any. El KIA va capturar diversos emplaçaments propers a la frontera amb la Xina de gran importància a causa de la presència de mines de terres rares des de les quals el país veí s'abasteix.

La situació del país va empitjorar greument després del terratrèmol que va tenir lloc el 28 de març, de magnitud 7,7 i amb epicentre a la ciutat de Mandalay, però que va afectar greument altres ciutats com Naipydaw – capital administrativa del país –, la regió de Sagaing o el sud de l'estat Shan, i també a països de la regió com Tailàndia o la Xina. Les informacions oficials assenyalaven que havien mort més de 2.700 persones, 300 estaven desaparegudes i 3.400 persones havia resultat ferides. No obstant això, **es temia que les xifres poguessin ser molt més elevades, atès el bloqueig a la premsa internacional a les zones afectades pel setge**. A més, importants infraestructures van resultar afectades, com la torre de control de l'aeroport de Naipydaw, que es va ensorrar. La Junta Militar va demanar suport internacional per al rescat de les víctimes, cosa que va suscitar preocupació entre les organitzacions de drets humans del país o a l'exili per la utilització que la Junta podria realitzar d'aquesta ajuda. Si bé alguns països com la Xina, l'Índia, Malàisia, Rússia, Singapur i Tailàndia van enviar equips de rescat i/o ajuda humanitària, **ahora es repetien les denúncies sobre la persistència dels bombardejos aeris per part de la Junta Militar, incloent en zones afectades pel terratrèmol**. Després del terratrèmol persistia la incertesa sobre la possible evolució del conflicte armat com a conseqüència de la crisi humanitària, ja que si bé el Govern Nacional d'Unitat (NUG), sorgit com a resposta al cop d'Estat del 2021, va fer una crida a un alto el foc de dues setmanes, no representa el conjunt de les organitzacions armades d'oposició a la Junta Militar, especialment als grups armats d'origen ètnic i l'activitat insurgent dels quals data de diverses dècades enrere.

TAILÀNDIA (SUD)

El Govern qüestiona que les negociacions de pau siguin la millor estratègia per posar fi al conflicte armat al sud

Poc després d'una sèrie d'atacs armats durant el Ramadà –període en què el Govern havia intentat una treva amb el BRN, el principal grup armat a les províncies surienques de majoria musulmana–, al març Bangkok va qüestionar l'efectivitat de les negociacions de pau iniciades el 2013 per posar fi al conflicte armat que es va iniciar el 2004. A mitjans de febrer, el cap del Consell de Seguretat Nacional

i anterior cap del panell negociador del Govern, Chatchai Bangchuad, es va reunir a Malàisia amb el negociador en cap del BRN, Anas Abdulrahman, per discutir una **proposta de cessament del foc durant el Ramadà**. El 28 de febrer, el dia que s'iniciava el Ramadà, el Govern va fer una declaració en la qual es comprometia a “ajustar les seves missions de treball per centrar-se en operacions pacífiques” i també a fer tot el possible per crear una atmosfera propícia per a la pau durant el Ramadà. Malgrat aquest acostament entre les parts i de l'anunci del Govern, que alguns mitjans van interpretar com una declaració de facto de cessament unilateral d'hostilitats, a mitjans de març Bangkok va denunciar que aquesta treva no només no es va materialitzar sinó que el BRN havia incrementat les seves **accions armades** durant aquest període, incloent-hi diversos **atacs consecutius entre el 8 i el 10 de març** en què sis persones van morir i més d'una desena van resultar ferides. Segons alguns mitjans, poc abans d'aquests episodis **de violència**, el viceprimer ministre i ministre de Defensa, Phumtham Wechayachai, hauria **rebutjat les demandes del BRN** per a un alto el foc durant el Ramadà –com l'alliberament de presoners del grup, la reducció del nombre de dies de treva a 15, el nomenament d'un equip d'experts internacionals per supervisar la treva i l'autorització al fet que ONG locals participessin en aquesta iniciativa. A més, el BRN hauria traslladat a Bangkok que la resolució del conflicte, inclòs un alto el foc al Ramadà, s'hauria de discutir amb un nou cap negociador del govern, que el Govern tailandès encara no ha designat. L'última ronda de converses de pau entre les dues parts va tenir lloc el febrer del 2024, i des que el primer ministre Paetongtarn Shinawatra va assumir el càrrec l'agost passat no hi ha hagut indicis de represa les converses de pau.

Després dels atacs del BRN al març, Phumtham Wechayachai va declarar que el nou cap negociador **no seria designat fins que el grup demostrés la seva voluntat de reduir els nivells de violència a la regió**. Phumtham Wechayachai també va qüestionar l'autoritat i legitimitat del panell negociador per parlar en nom del BRN i va anticipar la participació d'altres grups en el diàleg –sense especificar-ne el nom o la naturalesa. Segons fonts governamentals, Phumtham també estaria considerant eliminar tota mediació extraoficial –en concret el rol d'observació del diàleg de cinc persones expertes en resolució de conflictes de diferents nacionalitats. En línia amb el qüestionament del Govern al diàleg polític com a estratègia de resolució del conflicte, algunes anàlisis consideren que **Bangkok està valorant si donar continuïtat o no al Pla Integral Conjunt per a la Pau (JCPP)**, un full de ruta en què successius governs i el BRN havien estat discutint i elaborant en els últims tres anys, i que tindria tres aspectes fonamentals: reducció de la violència, consulta pública i una solució política al conflicte.

EUROPA

ARMÈNIA – AZERBAIDJAN: Erevan i Bakú pacten un acord de pau, pendent de signatura i en un context de desconfiança i tensió

RÚSSIA – UCRAÏNA: Acord d'alto el foc en el sector energètic i el Mar Negre, però persisteixen les hostilitats d'alta intensitat

TÜRKIYE: Continua entre obstacles la iniciativa de pau amb el PKK, però el context polític al país es deteriora

ARMÈNIA – AZERBAIDJAN

Erevan i Bakú pacten un acord de pau, pendent de signatura i en un context de desconfiança i tensió

Els Governos d'Armènia i l'Azerbaidjan pacten el text final d'un acord de pau entre les parts, segons va informar Bakú i va confirmar posteriorment Erevan. L'acord, de 17 articles i aconseguit en el seu 12è esborrany, ha estat possible després de l'acceptació final per part d'Armènia de dos punts en què encara hi havia dissens (compromís mutu de retirar i descartar demandes legals davant tribunals internacionals, d'una banda; i de no desplegar forces de terceres parts a la frontera comuna, de l'altra). Després de l'anunci, Armènia va expressar disposició a fixar data i lloc per a la signatura de l'acord de pau, mentre que Azerbaidjan va exposar dues demandes més prèvies a la ratificació. Són exigències ja exposades en mesos anteriors i que inclouen, d'una banda, canvis en la Constitució d'Armènia mentre Bakú considera que la Carta Magna armènia conté aspiracions territorials sobre l'Azerbaidjan; i, d'altra banda, la reclamació de dissolució del Grup de Minsk de l'OSCE, estructura copresidida pels EUA, Rússia i França i sota el paraigua de l'OSCE i que històricament va mediar en les negociacions entre les parts.

L'anunci d'un acord de pau suposa avenços i oportunitats, però també conté limitacions significatives. Respecte als avenços i oportunitats, les parts arriben a un acord després d'una mica més d'un any de negociacions sobre els esborranys del pacte i després d'un llarg recorregut de conflictes armats (1998-1994, 2020, ofensiva militar de 2023) i tensió bilateral. L'acord obre la possibilitat de desescalada de tensió militar i no exclou que elements en disputa que no han entrat per desacords continuïn negociant-se en paral·lel i en fases posteriors, com les interconnexions i rutes de transport i comercials. No obstant això, l'anunci de pacte va acompanyat de limitacions i elements de risc. D'una banda, **com assenyalen algunes anàlisis**, és un acord sobre normalització de relacions interestatals i no integra aspectes relacionats amb construcció de pau al nivell de les respectives societats, com el retorn de les poblacions desplaçades i justícia i reconciliació. D'altra banda, aquesta normalització de relacions enterra definitivament la qüestió de l'estatus de Nagorno-Karabaj i dels drets de la seva població armènia, causa de la disputa entre les parts.

Existeixen altres elements de risc i incertesa. Analistes han senyalat que el **resultat és ambigu** i que la precondition

de la reforma de la Constitució d'Armènia presenta reptes complexos en requerir un referèndum i ser un procés polític sensible. Des del canvi de poder el 2018 el **Govern aspirava a introduir modificacions constitucionals**, aparcades per la pandèmia, el conflicte amb l'Azerbaidjan i les eleccions anticipades, però la precondition d'Azerbaidjan complica el procés al projectar una exigència externa sobre la dinàmica de política interna. El maig del 2024 el primer ministre armeni va emetre un decret instant a la preparació d'una nova Constitució per al desembre del 2026 i a l'agost el Govern va anunciar plans per a un referèndum constitucional el 2027. Ara el primer ministre armeni, Nikol Pashinián, ha suggerit que **la consulta podria tenir lloc el 2026**, coincidint amb les eleccions parlamentàries. Pashinián insisteix que la reforma constitucional pertany a l'àmbit exclusivament intern, però admet que té impacte regional i internacional. En un context de crítiques internes que qüestionen l'exigència d'Azerbaidjan, està per veure com es desenvoluparà aquest procés i com el seu cronograma i dinàmiques afectaran i es veuran afectades per les negociacions amb el país veí. En contrast, algunes anàlisis interpreten la precondition de dissolució del Grup de Minsk de l'OSCE com una **mesura més simbòlica**, perquè aquesta estructura ja estava inoperativa.

D'altra banda, l'anunci d'acord arriba en un context de tensió política i elevat recel entre tots dos governs. El mateix **president azerbaidjanès, Ilham Alíyev**, el dia de l'anunci va assenyalar que el seu nivell de confiança cap a Armènia era "proper a zero". A més, s'han incrementat les acusacions d'Azerbaidjan a Armènia de violacions de l'alto el foc, rebutjades per les autoritats armènies, que han sol·licitat sense resposta dades sobre aquestes al·legacions. En aquest sentit, el punt inclòs en l'acord sobre la retirada de missions de terceres parts de la frontera requerirà el replegament de la missió civil d'observació de la UE a Armènia (EUMA), almenys de les àrees al costat de la frontera. Tot i que l'acord de pau contempla mesures de construcció de confiança –segons va assenyalar el mateix Pashinian–, en absència de mecanismes clars de prevenció i abordatge d'incidents i de verificació de l'alto el foc, la situació a la frontera pot continuar sent focus de tensió i incrementar-se. A més, queda pendent d'assolir-se un acord sobre la qüestió de les interconnexions i rutes de transport i comercials, incloent l'anomenat "corredor de Zangezur" per comunicar Azerbaidjan amb l'enclavament azerbaidjanès de Najicheván a través de la província armènia de Syunik. En diverses ocasions Azerbaidjan ha amenaçat amb l'ús de la força militar per implementar aquest corredor.

RÚSSIA – UCRAÏNA

Acord d'alto el foc en el sector energètic i el Mar Negre, però persisteixen les hostilitats d'alta intensitat

Els EUA, Rússia i Ucraïna assoleixen un acord d'alto el foc en l'àmbit d'infraestructures energètiques i un altre al Mar Negre, però sense claredat sobre els seus termes i mecanismes d'observació. Malgrat el pacte, del 25 de març, Rússia i Ucraïna s'han acusat de violacions en l'àmbit energètic. Més enllà d'aquests cessaments d'hostilitats, la violència d'alta intensitat ha continuat en les línies del front militar i en forma de bombardejos russos contra altres infraestructures civils. Segons OCHA, entre gener i febrer almenys 217 civils van morir i altres 1.328 van resultar ferits, principalment a les províncies de Donetsk i Jersón, i centenars de milers de persones es van veure afectades a Ucraïna per disruptions en l'accés a calefacció, gas i aigua i altres serveis bàsics a causa de bombardejos russos.

Els alts el foc en energia i el Mar Negre van ser anunciats en comunicats diferents dels EUA (un **relatiu a Rússia** i un **altre a Ucraïna**), de Rússia i d'Ucraïna, després de tres dies (23-25 de març) de negociacions per separat a l'Àrabia Saudita, amb mediació dels EUA. En canvi, no va ser possible l'acord trilateral sobre un cessament d'hostilitats més ampli. En negociacions prèvies entre les delegacions estatunidenques i ucraïnesa a l'Àrabia Saudita, Ucraïna havia acceptat **l'11 de març una proposta dels EUA** d'un alto el foc de 30 dies a terra, mar i aire. La seva acceptació arribava en un context de dificultats per a Ucraïna després de l'ofensiva diplomàtica coercitiva dels EUA sobre Ucraïna i la suspensió de l'ajuda militar i d'intel·ligència. Per la seva banda, Rússia va rebutjar aquesta treva global temporal i va exigir condicions; i, en trucada telefònica el 18 de març, els presidents dels EUA i Rússia van acordar una treva parcial, al voltant de la qual els comunicats de cada part donaven lloc a interpretacions diferents ("infraestructura d'energia" segons Rússia, i "infraestructura i energia" segons els EUA). Les negociacions tècniques del 23-25 de març, per separat entre els EUA i Ucraïna i entre els EUA i Rússia, donaven continuïtat a aquestes negociacions prèvies i van resultar en els esmentats pactes d'alto el foc en energia i al Mar Negre. Aquest segon té l'objectiu de "garantir la navegació segura, eliminar l'ús de la força i impedir l'ús de vaixells comercials per a finalitats militars al Mar Negre", segons totes les parts. Es tracta dels primers acords des de la finalització del pacte de la Iniciativa del Mar Negre el juliol del 2023, sense comptar els acords ad hoc d'alliberament de presoners, intercanvi de soldats morts i retorn de menors.

No obstant això, l'alto el foc en energia i al Mar Negre anunciats el 25 de març contenien ambigüitat i falta de concreció sobre aspectes significatius, incloent sobre el seu abast, entrada en vigor, durada i observació/verificació. Rússia va assenyalar que el pacte sobre el Mar

Negre no entraria en vigor fins que es complissin certes condicions, incloent-hi la reconexió del principal banc agrari de Rússia, Rojsseljosbank, al sistema SWIFT de pagaments internacionals, pas que requeriria l'acord i suport dels països de la UE. Malgrat aquestes condicions, per a Ucraïna l'alto el foc sobre el Mar Negre entrava en vigor el mateix 25 de març. La Comissió Europea va anunciar el 26 de març que rebutjava aixecar les sancions al banc Rojsseljosbank. Els EUA van assenyalar que estudiarien les demandes russes. D'altra banda, Ucraïna va facilitar als EUA un llistat addicional d'infraestructura estratègica que considera hauria de ser protegida en el marc de l'alto el foc en energia, però no hi havia mencions a aquest llistat addicional en els anuncis dels EUA i Rússia, d'acord amb l'anàlisi de **l'ISW del 25 de març**. Segons va assenyalar **l'ISW el 30 de març**, les parts seguien negociant les condicions relatives a l'alto el foc sobre infraestructura energètica i els resultats encara no eren clars. Així mateix, no va transcendir cap acord sobre mecanismes de verificació i observació. Segons el president ucraïnès, les tasques de supervisió de **l'alto el foc marítim** les podrien dur a terme països com els EUA, Regne Unit, França, Türkiye, Bulgària i Romania, però està per veure si les negociacions aconseguiran acords al respecte.

D'altra banda, Rússia va continuar pressionant contra la legitimitat del Govern i Presidència d'Ucraïna –elegits democràticament en eleccions el 2019 i amb comicis postergats des del 2024 en el marc de la llei marcial, amb empara constitucional. Moscou va proposar al març l'establiment d'un **govern interí a Ucraïna** sota supervisió de l'ONU, eleccions posteriors i traspàs de poder a un nou govern, amb el qual Rússia negociaria i podria negociar i signar un acord de pau. Els **EUA van amenaçar Rússia amb aranzels** al petroli en cas de dilatar les negociacions de pau. En paral·lel, el president estatunidenc va incrementar la seva pressió sobre Ucraïna per acceptar un acord sobre **explotació de recursos naturals** –amb termes diferents als de l'acord inicial i més favorables als EUA–, advertint de "grans problemes" si Ucraïna no ho acceptava. En l'àmbit europeu, la Comissió Europea va intensificar la seva estratègia de rearmament i militarisme davant Rússia, amb el llançament el març del pla **ReArm Europe**, el **Llibre Blanc de la Defensa** i l'**Estratègia de Preparació**, que no inclouen l'enfortiment de capacitats de diàleg i mediació o potencials mesures de construcció de confiança i seguretat (CSBM).

TÜRKIYE

Continua entre obstacles la iniciativa de pau amb el PKK, però el context polític al país es deteriora

La iniciativa de diàleg entre Türkiye i el grup armat kurd PKK, **iniciada el 2024**, va avançar en els últims mesos, amb noves consultes entre partits polítics i una crida històrica del líder del PKK, Abdullah Öcalan, a la fi de la lluita armada, respost positivament pel grup a través de la declaració

d'un alto el foc unilateral. No obstant això, la iniciativa de pau afronta diversos obstacles, com la manca d'un marc estructurat de negociació entre les parts, als quals s'afegeix el deteriorament del context polític en el conjunt de Türkiye. La detenció el 19 de març de l'alcalde d'Istanbul, Ekrem Imamoglu, del principal partit opositor turc, Partit Republicà del Poble (CHP) va desencadenar una greu crisi política i social, amb repressió mitjançant ús indiscriminat de la força i nombroses detencions per les forces de seguretat contra les massives protestes en diverses províncies del país, amb centenars de milers de persones als carrers. Es tracta de les majors protestes al país des de les mobilitzacions de Gezi el 2013. El CHP va considerar la detenció com un "cop" contra l'oposició amb l'objectiu d'impedir que Imamoglu disputi la presidència a Erdogan en les pròximes eleccions.

Pel que fa a la iniciativa de diàleg, la crida d'Abdullah Öcalan es va fer pública el 27 de febrer, en un missatge llegit per la delegació del prokurd Partit de la Igualtat i la Democràcia (DEM), formació involucrada en els mesos previs en la interlocució amb el líder del grup armat i en consultes entre el mateix DEM i els partits polítics amb representació parlamentària. En el seu missatge, Öcalan va instar el PKK a convocar un congrés, depositar les armes i dissoldre's. La delegació del DEM va llegir una nota addicional d'Öcalan en la qual afirmava que la renúncia a les armes i la dissolució del PKK requereixen d'un marc legal i del reconeixement de polítiques democràtiques.

La crida es va produir després d'una nova reunió aquell mateix dia amb Öcalan d'una delegació del DEM –amb vuit homes i dues dones, delegació ampliada respecte a anteriors visites. Era la tercera visita en el marc de la iniciativa de pau. El PKK va respondre amb un comunicat en el qual van declarar un alto el foc unilateral (en vigor des de l'1 de març, dia del comunicat), van recolzar en la seva totalitat el missatge d'Öcalan i van anunciar que l'implementaran. No obstant això, van enunciar demandes, incloent polítiques democràtiques i bases jurídiques (en aparent referència a recolzament legal per al procés de pau i per als passos com a dissolució i desarmament); condicions de seguretat per a la celebració d'un congrés i que pugui dirigir-lo personalment Öcalan; i condicions de llibertat física per a Öcalan. El president de Turquia va donar la benvinguda a l'alto el foc, però

va advertir que el PKK s'havia de desarmar i que si calia mantindrien les operacions militars fins a eliminar el grup. Amb posterioritat a la crida d'Öcalan, el DEM va mantenir una nova ronda de reunions amb els partits polítics parlamentaris, incloent-hi amb el governamental AKP l'11 de març, en la qual el DEM va reclamar un canal de comunicació directa amb Öcalan. Es van produir també alguns gestos de construcció de confiança entre el MHP i el DEM, reunions entre dones representants polítiques dels partits, i una nova visita familiar a Öcalan.

No obstant això, es van posar de manifest obstacles i dificultats. Dirigents del PKK com Duran Kalkan van reclamar al març al Govern de Türkiye passos i avenços concrets. Segons Kalkan, malgrat discussions sobre les condicions de presó d'Öcalan i sobre la creació de reformes legals, no s'han fet passos al respecte. El Ministre de Defensa, Yasar Guler, va insistir que el PKK havien de depositar les armes sense condicions i dissoldre's. Türkiye va mantenir la seva pressió militar sobre el grup i milícies vinculades. Segons fonts del Ministeri de Defensa de Türkiye recollides a Al-Monitor, entre el 3 i 7 de març, l'Exèrcit turc va matar 26 combatents kurds a l'Iraq i Síria. ACLED va comptabilitzar 316 esdeveniments de violència organitzada per part de l'Exèrcit de Türkiye a l'Iraq (303 explosions/violència remota i 13 batalles) entre l'1 de març i el 28 de març. A més, a les rondes del DEM amb partits polítics es va posar de manifest les mancances en relació a canals de comunicació i full de ruta, entre d'altres.

D'altra banda, la crida d'Öcalan del 27 de febrer no va fer referència explícita a les milícies kurdes de síria YPG/YPJ. Türkiye ha insistit reiteradament que tant el PKK com les YPG/YPJ –a les quals considera PKK amb altres sigles– s'han de desarmar i dissoldre incondicionalment. El comandant general de les YPG, Mazloum Abdi, va saludar el missatge d'Öcalan però va rebutjar que involucrés les milícies kurdes del nord-est de Síria. Abdi i el president interí de Síria, Ahmad al-Sharaa, van signar un acord de vuit punts el 10 març i que hauria comptat amb llum verda de Türkiye. No obstant, Ankara va llançar nous atacs al nord-est de Síria amb posterioritat a l'acord. Representants del DEM van qualificar un atac de Türkiye amb un drone a Kobane (Síria) que va causar nou víctimes civils com un intent de torpedinar els esforços de pau.

ORIENT MITJÀ

IEMEN: Atacs dels EUA causen desenes de morts i indiquen un canvi d'estratègia cap als al-houthistes i l'Iran

ISRAEL-SÍRIA: Israel intensifica les seves operacions militars i l'ocupació de territoris a Síria

IEMEN

Atacs dels EUA causen desenes de morts i indiquen un canvi d'estratègia cap als al-houthistes i l'Iran

El Govern dels EUA llança una sèrie d'atacs aeris a Iemen contra posicions al-houthistes a mitjans de març que causen la mort a més de cinquanta persones i ferides a un centenar més de persones. Aquest balanç va superar així totes les morts provocades pels atacs de Washington i Londres en el marc de la seva campanya contra els al-houthistes des de l'inici de la crisi al Mar Roig i el desplegament de l'operació militar conjunta a principis del 2024 (34 morts, segons ACLED). L'ofensiva va constituir la primera intervenció d'aquest tipus a l'Orient Mitjà des que Donald Trump va assumir el poder al gener i va ser descrita per les autoritats militars estatunidenques com el començament d'una operació de més escala al Iemen. L'ofensiva, que va assolir objectius en set províncies de Iemen, va ser interpretada com un càstig al grup iemení pels seus atacs al Mar Roig, que els al-houthistes han reivindicat en el marc de la seva solidaritat amb Gaza i Hamas. Fonts del Pentàgon van assegurar que des d'octubre de 2023 els al-houthistes havien atacat vaixells de guerra dels EUA en 174 ocasions, a més de llançar 145 ofensives contra naus comercials. Ja al gener l'administració Trump els havia declarat com a organització terrorista estrangera (FTO, per les seves sigles en anglès), recuperant així la designació que havien rebut durant el seu primer mandat i que havia sigut revertida pel Govern de Joe Biden.

Els atacs pretendrien degradar les capacitats dels al-houthistes per llançar ofensives en una ruta marítima estratègica i vital per al comerç mundial i, buscarien afectar directament el lideratge houthi. Anàlisis van destacar que l'operació estatunidenca aparentment és més extensa que la que desplegada durant el mandat de Biden i ha passat de focalitzar-se en infraestructures de llançament de coets a atacar alts càrrecs del grup iemení i bombardejar ciutats. L'ofensiva dels EUA també pretendria enviar una advertència a l'Iran, al qual Trump considera responsable de subministrar armes al grup iemení. En un missatge a les seves xarxes socials després del primer atac, el mandatari estatunidenc va exigir a Teheran que suspengués immediatament el seu suport als al-houthistes, que formen part de l'anomenat "eix de la resistència" sota l'òrbita de l'Iran a l'Orient Mitjà. L'ofensiva es produeix en un moment en què els EUA han intensificat les sancions contra Teheran i les pressions pel seu programa nuclear.

Els al-houthistes havien condicionat la suspensió de les seves operacions al Mar Roig i contra Israel a la fi dels atacs israelians a Gaza i l'aixecament del bloqueig al territori palestí. Després de l'anunci d'alto el foc entre

Hamas i Israel al gener (vegeu el tema destacat sobre Israel-Palestina), els al-houthistes van cessar els seus atacs i van decidir alliberar la tripulació de la nau MV *Galaxy Leader*, que havien capturat el novembre del 2023. L'escalada dels EUA al Iemen es va produir després que els al-houthistes anunciessin que reprendrien els seus atacs contra embarcacions d'Israel, després de la decisió del Govern de Benjamin Netanyahu a principis de març de reimposar el bloqueig a l'entrada d'ajuda humanitària a Gaza. La ruptura de l'alto el foc per part d'Israel a Gaza amenaçava d'incrementar la inestabilitat també a nivell regional i les possibilitats que s'intensifiquin els intercanvis de foc al Mar Roig. A finals de març, nous atacs al Iemen contra posicions al-houthistes atribuïts als EUA van causar noves morts, elevant a 61 el nombre de víctimes mortals després de l'inici de l'ofensiva del Govern de Trump. Cal destacar que l'operació estatunidenca a Iemen va ser objecte d'una intensa polèmica als EUA per una extraordinària fallada de seguretat, després que els plans i detalls presumptament classificats de l'atac als al-houthistes fossin comentats per alts funcionaris de l'equip de Trump en un xat de Signal en el qual, a més, es va incloure un periodista.

ISRAEL-SÍRIA

Israel intensifica les seves operacions militars i l'ocupació de territoris a Síria

Després del derrocament de Bashar al-Assad i després de llançar més de 500 atacs a Síria el desembre del 2024 –que van destruir la major part de les seves capacitats navals, aèries i infraestructures de producció d'armes–, el Govern de Benjamin Netanyahu va intensificar les seves operacions militars i l'ocupació de territori sirí. Sota l'argument de riscos de seguretat, les forces israelianes (IDF) es van instal·lar a la zona de separació establerta fa mig segle als Alts del Golan –en l'acord que va posar fi a la guerra del Yom Kippur el 1974– i van penetrar més enllà en territori sirí. Netanyahu havia anunciat al desembre que l'acord entre Síria i Israel havia "col·lapsat" i que havia disposat el desplegament de forces israelianes a la zona per prevenir que fos controlada per grups hostils. Tot i que inicialment les autoritats israelianes havien indicat que la seva presència a l'àrea seria temporal, declaracions i fets posteriors van confirmar la previsió de múltiples analistes i observadors: que la intenció d'Israel és mantenir-se les seves forces en aquesta zona a llarg termini o fins i tot indefinidament. A finals de gener el ministre de Defensa israelià, Israel Katz, va asseverar que les IDF es mantindrien a la zona de separació "per un temps il·limitat". L'alt càrrec israelià va fer aquestes declaracions des del Mont Hermón, una part del qual està ocupat per Israel des de la guerra àrab-israeliana de 1967

i una altra envaïda al desembre. Katz va assegurar que les IDF romandrien en aquesta estratègica àrea –ubicada a 40 quilòmetres de Damasc, que permet la vigilància de la capital siria, del pas fronterer de Masnaa i de la zona del sud del Líban amb més presència de Hezbollah– i en altres punts de la zona de separació. Informacions de premsa van alertar que **Israel havia construït diverses bases militars** –almenys set– a la zona desmilitaritzada en els primers mesos del 2025 i també van recollir testimonis de residents que van denunciar desplaçaments de població, impediments de les IDF per tornar a les seves llars, repressió de les manifestacions contra la presència israeliana i preocupació de la població local per l'accés a la presa de Mantara, una font d'aigua vital a la regió. A aquests fets se suma que, pocs dies després del derrocament d'al-Assad, el Govern de Netanyahu va aprovar duplicar la població israeliana als Alts del Golan ocupats –cal recordar que Israel es va annexionar aquest territori en la dècada dels 80 del segle passat en una mesura que no ha estat reconeguda per la comunitat internacional.

En aquest context, a finals de febrer, Netanyahu va anar un pas més enllà en les ambicions d'Israel i **va exigir la desmilitarització del sud de Síria**. També va advertir explícitament que Israel no permetria la presència de Hayat al-Sham (HTS) –el grup que va liderar el derrocament d'al-Assad i que ara encapçala la transició– ni d'altres forces sirianes a l'àrea sud de Damasc. En paral·lel, les forces israelianes van continuar llançant diversos atacs a Síria. Fins a finals de març, l'Observatori Sirià per als Drets Humans (SOHR, per les seves sigles en anglès) havia documentat **almenys 40 atacs israelians** –34 ofensives aèries i sis amb coets per part de forces terrestres– contra posicions militars i instal·lacions estratègiques que van deixar almenys 20 persones mortes (13 civils) i altres 13 ferides a Alepp, Rif Dimashq, Al-Suwaitdaa, Homs, Quneitra, Deraa, Tartous, Damasc i Latakia. Altres fonts van comptabilitzar **més de 70 atacs israelians** en territori siria des de mitjans de febrer. El primer atac israelià contra les noves autoritats sirianes es va produir a Quneitra, al gener, i hi van morir almenys dos combatents d'HTS. A finals de març, SOHR i altres fonts alertaven que les IDF continuaven avançant posicions a la província siria de Quneitra i que s'havien produït diverses morts en enfrontaments que intentaven frenar les IDF a l'oest de Deraa. Al març Israel també va atacar l'aeroport militar de Palmira i una base aèria propera en una acció que va emmarcar en la seva campanya per destruir armes i material militar abandonat pel règim d'al-Assad i assegurar que no cauran en mans de forces hostils a Israel. Davant d'aquests desenvolupaments, el líder d'HTS i president interí de Síria, Ahmed al-Sharaa va insistir al gener que el seu país seguia compromès amb l'acord subscrit amb Israel el 1974 i que esperava que les forces de l'ONU responsables d'observar la seva implementació, la UNDOF, restaurara les condicions prèvies a les accions israelianes. Prèviament, al desembre, al-Sharaa havia explicat que la nova administració no busca una confrontació amb Israel

Patrolles de la UNDOF. Font: UNDOF.

i que sense presència de l'Iran i Hezbollah al país ja no hi havia excuses per a més ofensives. Davant la persistència dels atacs i la penetració israeliana en territori siria, a finals de febrer la Conferència de Diàleg Nacional de Síria va denunciar aquestes accions com una **violació fragrant de la sobirania del país**. En la seva declaració final va abordar específicament aquest tema i va exigir la retirada incondicional d'Israel, va rebutjar els posicionaments de Netanyahu i va cridar la comunitat internacional a assumir les seves responsabilitats per posar fi a l'agressió.

Durant el trimestre, l'enviat especial de l'ONU per a Síria, Geir Pedersen, va insistir que **la incursió israeliana a Síria era inacceptable**. Al desembre el Consell de Seguretat de l'ONU havia renovat el mandat de la UNDOF per un nou període de sis mesos i, al març, va aprovar una declaració presidencial en la qual es va instar tots els Estats a respectar la sobirania, independència i integritat territorial de Síria, tot i que sense al·ludir explícitament a l'acord de separació de forces del 1974 entre Israel i Síria. En una declaració feta pública a mitjans de desembre, la UNDOF havia qualificat les accions i presència israeliana en diverses localitats dels Alts del Golan com una violació a l'acord de 1974 i subratllat que els moviments d'Israel dins de l'àrea de separació al llarg de la línia de cessament el foc venien intensificant-se des de juliol de 2024. Durant el trimestre, analistes també van subratllar que les incursions israelianes a Síria constituïen **severes vulneracions al dret internacional**, no només per capturar i retenir territoris il·legalment, sinó també per usar la força a Síria contra objectius que no suposaven una amenaça directa per a Israel. La cap de la diplomàcia europea, Kaja Kallas, va alertar al març Israel sobre el **risc d'escalada** i va manifestar que la UE considerava innecessàries les seves ofensives a causa que Síria no estava atacant Israel. Cal destacar que el govern de Netanyahu ha intentat justificar les seves accions no només en la seguretat d'Israel, sinó també en la protecció de minories a Síria i la regió, en particular la drusa. Amb aquesta aproximació –que no és única d'Israel, altres actors regionals i internacionals com l'Iran i Rússia també han intentat instrumentalitzar la diversitat confessional i ètnica a Síria i promoure divisions per avançar les seves pròpies agendes–, el Govern israelià pretendria reforçar els llaços amb la minoria drusa amb

ciutadania israeliana, que participa en les IDF i en la policia israeliana. Aquesta justificació, però, ha comptat amb el **rebuig de les comunitats druses de Síria**, que majoritàriament s'han manifestat contràries a la idea de "protecció" que pretén projectar Israel. Malgrat això, també s'han produït fets inusuals, com la **primera visita de líders drussos en més de cinc dècades** a comunitats drusses ubicades als Alts del Golan ocupats per Israel.

Altres anàlisis han subratllat que **l'estratègia d'Israel a Síria també pretén mantenir un Estat feble militarment i limitar la influència de Türkiye**. Amb aquest propòsit, el Govern de Netanyahu estaria pressionant els EUA perquè bloquegi els intents turcs per establir bases a Síria i, per contra, permeti el manteniment de bases russes que actuïn com a contrapès per a les ambicions d'Ankara.

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet la creació d'obres derivades.

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'ACCD ni de la Generalitat de Catalunya.